

Budgetredegørelse 2019-2022

November 2018

AARHUS
KOMMUNE

Indholdsfortegnelse

Forord.....	3
Læsevejledning.....	4
Udviklingen i Aarhus og omkring os.....	5
Konjunkturudvikling.....	5
Beskæftigelse og ledighed i Aarhus.....	5
Bolig- og befolkningsudvikling.....	6
Forlis i udligningsforhandlingerne.....	7
Økonomiaftalen for 2019.....	7
Kommunens mål.....	8
Fortællingen om Aarhus.....	8
Aarhusmålene.....	8
Kommunens samlede økonomi.....	10
Budgettets indtægter.....	10
Budgettets udgifter.....	12
Afdelingernes mål og ressourcer.....	15
Sociale Forhold og Beskæftigelse.....	15
Teknik og Miljø.....	21
Sundhed og Omsorg.....	27
Kultur og Borgerservice.....	31
Børn og Unge.....	35
Borgmesterens Afdeling.....	40
Bilag.....	42
Nye hensigtserklæringer.....	42
Budgetoversigter.....	44
Ressourcer i afdelingerne.....	48
Finansieringstabel.....	53

Forord

Aarhus Kommunes økonomi er kendetegnet af befolkningsvækst, erhvervs-mæssig fremgang, øgede skatteindtægter og stabilitet. På trods af de positive faktorer har der i forbindelse med budgetlægningen for 2019-2022 desværre været behov for at gennemføre besparelser for 181 mio. kr. i 2019 faldende til 151 mio. kr. i 2022.

Behovet for besparelserne skyldes ikke mindst, at regeringen ikke kunne samle flertal for at gennemføre den ventede reform af udligningssystemet. Den manglende reform påfører årligt Aarhus Kommune et betydeligt tab på beskæftigelsestilskuddet, der finansierer udgifterne til forsikrede ledige. Beskæftigelsestilskuddet har en række indbyggede 'systemfejl', der betyder, at Aarhus Kommune modtager et langt lavere tilskud pr. ledig end andre kommuner. I budgettet for 2019 måtte vi skabe plads til et tab på 281 mio. kr.

Budgetlægningen for 2019-2022 i Aarhus Kommune var derfor naturligt præget af besparelserne, og på vegne af byrådet vil jeg gerne kvittere for både debat og det lokale engagement, som vi oplevede undervejs i høringsprocessen af spareforslagene.

Heldigvis faldt behovet for at gennemføre besparelser i løbet af budgetprocessen som følge af stigende forventninger til kommunens skatteindtægter. Besparelserne er derfor i videst muligt omfang begrænset til områder, der ikke direkte har konsekvenser for byens borgere.

Som en del af besparelserne indgik samtidig en række effektiviseringer og investeringer. Byrådet har bl.a. besluttet at investere massivt i beskæftigelsesområdet med henblik på at få 3.000 aarhusianere mere i arbejde i løbet af 2019 og 2020.

Der er i forvejen en god udvikling på området, men den positive udvikling vurderes at kunne styrkes ved en række målrettede indsatser på området, kombineret med et endnu tættere og forpligtende samarbejde med byens virksomheder og uddannelsesinstitutioner m.m. om opgaven med at skabe jobs til borgere på offentlig forsørgelse, herunder ikke mindst de mange dimittender fra Aarhus Universitet. Et tættere samarbejde skal naturligt tage udgangspunkt i virksomhedernes behov for rekruttering af arbejdskraft, så det både er virksomhederne, de ledige og Aarhus Kommune, som får gevinster ved et sådant samarbejde.

Til trods for besparelserne sikrer budgettet de store serviceområder (daginstitutioner, skoler, SFO, socialområdet og ældreområdet). Aarhus Kommune er rustet til den vækst, vi oplever med flere børn og ældre med behov for pasning, skolegang og pleje. Vi har også fundet midler til konkrete indsatser på bl.a. socialområdet (fx etablering af Psykiatriens Hus i samarbejde med Region Midtjylland), et forsøg med kendt hjemmehjælp samt en styrket indsats for ord- og talblinde skoleelever.

Jeg er glad for, at et stort og bredt flertal af byrådet - 28 ud af 31 medlemmer - står bag budgettet for 2019-2022, hvor det blev sikret, at vi fortsat har en sund økonomi i Aarhus Kommune.

Jacob Bundsgaard
Borgmester

Læsevejledning

Dette er Aarhus Kommunes budgetredegørelse for 2019. Den beskriver det budget for 2019-2022, som byrådet endeligt vedtog på byrådsmødet den 11. oktober 2018.

På de følgende sider bliver du først præsenteret for de ydre vilkår, som vurderes at have mest afgørende indflydelse på næste års budget.

Herefter følger en kort beskrivelse af byrådets overordnede mål for Aarhus samt en gennemgang af den økonomi, der ligger i budgetforslaget.

Efterfølgende indeholder budgetredegørelsen afsnit med beskrivelser fra de enkelte magistratsafdelinger. De går tættere på afdelingernes respektive kerneopgaver, mål og økonomi.

Til sidst i budgetredegørelsen er der en række bilag med forskellige oversigter over budgetforslagets økonomi.

Når 2019 er gået, vil der i årsberetningen for 2019 blive fulgt op på de mål og den økonomi, som fremgår af denne budgetredegørelse.

Udviklingen i Aarhus og omkring os

En række forhold har betydning for den økonomiske situation i Aarhus Kommune i forbindelse med budgetlægningen. Det gælder bl.a. konjunkturerne og beskæftigelsesudviklingen, befolkningsudviklingen samt den aftale om næste års kommunale økonomi, som KL og regeringen indgik den 7. juni 2018.

Af særlig betydning for budgettet for 2019 er også, at der ikke som forventet ved sidste års budgetlægning blev landet en aftale på Christiansborg om et nyt kommunalt udligningssystem. I det følgende gives en kort gennemgang af disse forskellige forhold.

Konjunkturudvikling

Danmark er inde i en højkonjunktur. Ledigheden er lav og beskæftigelsen er høj - og højere end det såkaldt strukturelle niveau, selvom det også er hævet. Dette medvirker til, at antallet på offentlig forsørgelse i Danmark er det laveste i over 10 år.

Både de private forbrugere og virksomhederne er blevet rigere, så forbrug og investeringer øges, og gælden mindskes. Eksporten er også fortsat i fremgang.

Regeringen og Det Økonomiske Råd vurderer, at det er muligt af fastholde opsvinget i et godt stykke tid, hvis der er opmærksomhed på at undgå kapacitetspres og overophedning. Allerede vedtagne reformer bidrager til at moderere presset på arbejdsmarkedet, men mangel på arbejdskraft inden for visse områder forventes dog at begrænse vækstpotentialet i de kommende år.

Desuden er handelsbarrierer på det internationale marked et af de usikkerhedsmomenter, som kan få afsmittende virkning på dansk økonomi.

Beskæftigelse og ledighed i Aarhus

Konjunkturerne har stor betydning for beskæftigelsesudviklingen i Aarhus Kommune.

Antallet af bruttoledige i Aarhus Kommune er faldet med 297 fuldtidspersoner over det seneste år. Fra september 2017 til september 2018 er ledigheden faldet fra 7.851 til 7.554 fuldtidspersoner.

Med den seneste udvikling i ledigheden ligger bruttoledighedsniveauet i Aarhus Kommune fortsat noget over niveauet for hele landet. Angivet som procent af arbejdsstyrken er ledighedsniveauet i Aarhus Kommune i september 2018 på 4,6 %.

Et fald i ledigheden er som udgangspunkt bedst, hvis flere kommer i arbejde og ikke forlader arbejdsstyrken, da flere borgere i så fald bliver selvforsørgende.

I Aarhus Kommune i perioden juni 2017 til juni 2018 er antallet af lønmodtagerarbejdspladser steget med 2,7 %, hvilket er højere end stigningen på landsplan på 1,9 %.

Bolig- og befolkningsudvikling

Byrådet har fastsat et mål om, at der i Aarhus frem til år 2030 skal skabes mulighed for at bygge 2.000 nye boliger om året.

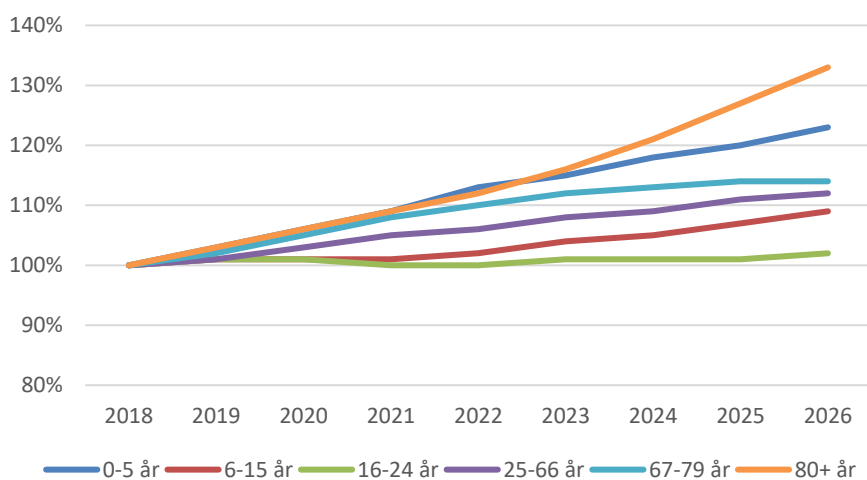
Aktuelt forventes der opført ca. 3.400 boliger om året i gennemsnit i perioden 2018-2022, hvoraf de ca. 1.950 årligt er familieboliger.

Aarhus Kommune er Danmarks næststørste kommune og havde pr. 1. januar 2018 340.312 borgere.

Prognoserne viser, at der forventes godt 34.000 nye borgere i Aarhus Kommune frem mod 2025, så der i 2025 vil være ca. 375.000 borgere i Aarhus Kommune.

Befolkningsfremskrivning

Budgetlægningen foretages på grundlag af den seneste befolkningsprognose. Prognosen anvendes blandt andet til at fremskrive udviklingen i udgifterne på de serviceområder, hvor byrådet har vedtaget budgetmodeller. Her sammenkædes udviklingen i befolkningen og anvendelsen af ressourcer. Det gælder på skoleområdet, børnepasningsområdet, socialområdet og ældreområdet. Derudover anvendes befolkningsprognosen også ved budgetlægningen af de generelle tilskud fra staten.

Forlis i udligningsforhandlingerne

Særligt én faktor havde betydning for Aarhus Kommunes økonomiske situation og budgetlægningen for 2019-2022. Det var, at det ikke lykkedes partierne på Christiansborg at nå til enighed om en ny udligningsaftale i foråret 2018. Dermed fortsætter det nuværende kommunale udligningssystem uændret i de kommende år. Det er pt. usikkert om og hvornår der indledes nye forhandlinger herom.

Forliset i forhandlingerne har stor betydning for Aarhus Kommunes økonomi, idet der i budgettet for 2018-2021 var forudsat, at en kommende udligningsaftale ville løse nogle af kommunens økonomiske udfordringer, herunder ikke mindst de systemfejl, der er forbundet ved beskæftigelsestilskuddet.

Beskæftigelsestilskuddet finansierer udgifterne til forsikrede ledige, men som følge af den bagvedliggende teknik i beregningen af tilskuddet, taber Aarhus Kommune stort på denne ordning, bl.a. på grund af befolkningsvækst og mange nyuddannede i befolkningen. Hvor en gennemsnitlig kommune får 131.000 kr. i tilskud pr. ledig, får Aarhus Kommune kun 78.000 kr. pr. ledig. Der er på den baggrund budgetteret med et tab på beskæftigelsestilskuddet i 2019 og frem på 281 mio. kr.

Økonomiaftalen for 2019

Økonomiaftalen mellem KL og regeringen foregik med udgangspunkt i de strandede forhandlinger om en ny udligningsreform. Økonomiaftalen for 2019 blev indgået den 8. juni 2018. Aftalen indebærer et løft til den kommunale service på 1,7 mia. kr., bl.a. som følge af den demografiske udvikling og flere plejkrævende ældre. Desuden blev det kommunale anlægsniveau også hævet med 0,8 mia. kr. i forhold til budget 2018, så kommunerne samlet set må investere i kommunale bygninger og infrastruktur m.v. for 17,8 mia. kr. i 2019. Disse ændringer giver isoleret set Aarhus Kommune 148 mio. kr. mere i indtægter hvert år.

Det blev desuden aftalt, at moderniserings- og effektiviseringsprogrammet fortsættes i 2019. Initiativerne fra programmet skal frigøre ressourcer for 1 mia. kr. i kommunerne. Heraf forbliver de 0,5 mia. kr. i kommunerne til kernevelfærd, mens den sidste 0,5 mia. kr. kan prioriteres bredt i den offentlige sektor. Kommunerne afleverer således 0,5 mia. kr. ud af bloktilskuddet svarende til 29 mio. kr. for Aarhus Kommune.

Økonomiaftalen betyder, at bloktilskuddet til kommunerne under ét samlet set er hævet med 2 mia. kr.

Som tidligere år fremgår det af aftalen, at der er sanktioner på overskridelser i både budgetter og regnskaber. 1 mia. kr. af kommunernes bloktilskud er betinget af, at kommunernes budgetter på anlæg holder sig under det aftalte niveau på 17,8 mia. kr. i 2019. Med hensyn til sanktionen på serviceudgifterne er 3 mia. kr. af kommunernes bloktilskud betinget af kommunernes af-taleoverholdelse i både budget- og regnskabssituationen.

Som en del af økonomiaftalen for 2019 indgår derudover, at det ekstraordinære finansieringstilskud til kommunerne på i alt 3,5 mia. kr. videreføres i 2019. Heraf fordeles de 2 mia. kr. til kommunerne på baggrund af grundlæggende økonomiske vilkår, og Aarhus Kommune modtager ikke en andel heraf.

Kommunens mål

Fortællingen om Aarhus

Indledningen af Fortællingen lyder: "Aarhus har en fantastisk placering ved havet og skoven. Et levende pulserende bymiljø og den smukkeste natur beliggende helt tæt på hinanden. Aarhus er en rummelig by med plads til at udfolde sig, uanset om man er ung, gammel eller børnefamilie, studerende, kunstner, etableret erhvervsvirksomhed eller iværksætter. Man kan føle sig hjemme i Aarhus.

Aarhus er "Smilets By" - uhøjtidelig og tilbagelænet, ung, optimistisk, ambitiøs og summende af liv"

Fortællingen om Aarhus omfatter også visionen for Aarhus, som fremgår til højre og du kan læse visionen og hele fortællingen om Aarhus her: [Fortællingen om Aarhus](#)

Visionen:
"Aarhus - en god by for alle"

- Aarhus - en by med plads til alle og brug for alle
- Aarhus - en by i bevægelse
- Aarhus - en by med handlekraft og fællesskab

Aarhusmålene

Sammen med Aarhusmålene sætter Fortællingen om Aarhus en fælles retning for, hvad byrådet vil med Aarhus, og hvad der skal kendetegne Aarhus både nu og i fremtiden. Aarhusmålene er de overordnede mål for hele byens udvikling og de følger op på, om udviklingen går i den retning, som byrådet ønsker.

Aarhusmålene 2018-2021 er samlet under overskriften - "Aarhus - en god by for alle", og består af følgende fem mål:

Visionen og målene er på den måde pejlemærker for udviklingen af Aarhus. Vi har også sat ord på de værdier, som vi prioriterer højest i Aarhus Kommune: Troværdighed, Respekt og Engagement.

Værdierne er overordnede og udtrykker det, Aarhus Kommune gerne vil stå for og kendes på i vores kontakt med borgere, virksomheder og andre interne og eksterne samarbejdspartnere. På denne måde udgør værdierne leveregler for alle medarbejdere i Aarhus Kommune.

Til Aarhusmålene er knyttet en række indikatorer, som skal vise, om udviklingen går i den rigtige retning.

 Aarhus-mål 2018–2021	
Aarhus - en god by for alle Indikator: Temperaturmålingen	
En by med brug for alle	
Indikator:	Selvforsørgelse, herunder forskel mellem udsatte grupper og alle
Indikator:	Ungdomsuddannelse
En by i vækst og med et stærkt erhvervsliv	
Indikator:	BNP i Business Region Aarhus
Indikator:	Nye arbejdspladser
En bæredygtig by med gode by- og lokalmiljøer	
Indikator:	Klima
Indikator:	Mobilitet
En by med fællesskab og medborgerskab	
Indikator:	Medborgerskab
Indikator:	Ensomhed, herunder forskel mellem udsatte grupper og alle
Indikator:	Tryghed
En by, hvor alle er sunde og trives	
Indikator:	Middellevetid/restlevetid, herunder forskel mellem udsatte grupper og alle
Indikator:	Trivsel

Status på disse vil være at finde i "Aarhus i tal" på kommunens hjemmeside i løbet af 2019, eller når der er nye data tilgængelige.

Byrådet har desuden en række mål på de enkelte afdelingers områder - de såkaldte budgetmål. Budgetmålene hænger sammen med Aarhusmålene og understøtter opfyldelsen af dem.

Hver afdeling udarbejder i samspil med udvalgene forslag til budgetmålene og disse bliver hvert år vedtaget i forbindelse med budgettet. Budgetmålene er at finde i afsnittene under "Afdelingernes mål og ressourcer".

Kommunens samlede økonomi

Med udgangspunkt i de ydre påvirkninger samt de overordnede mål for Aarhus Kommune beskrives det vedtagne budget i det følgende afsnit.

Den økonomiske udvikling i hele Business Region Aarhus er præget af det opsving, som kendetegner dansk økonomi. Aarhus er en vækstkommune med forventninger om fortsat befolkningstilgang i de kommende år. Samtidig er Aarhus hele regionens vækstcenter, og byen er på vej til at udvikle sig til en storby.

På trods af en grundlæggende god og fornuftig udvikling i Aarhus har det i forbindelse med budgetlægningen for 2019 været nødvendigt at gennemføre en kommunal sparerunde for at afbøde virkningerne af den manglende udligningsreform. Sparerunden har haft to spor. Det første spor er foregået i de enkelte magistratsafdelinger, hvor der er gennemført konkrete besparelser for 181 mio. kr. i 2019 faldende til 151 mio. kr. i 2022. I denne periode udgør engangsbesparelser samlet set 154 mio. kr. Engangsbesparelserne sker blandt andet i form af forbrug af opsparing og salg af bygninger

Det andet er et fælles spor - "Fælles om nye løsninger", hvor ledere og medarbejdere på tværs af Aarhus Kommune har arbejdet med at optimere driften. Der er sat tryk på de tværgående indsatser, hvilket har været med til at mindske behovet for servicereduktioner nu og i fremtiden.

Fælles om nye løsninger indeholder 36 konkrete effektiviseringsforslag inden for følgende 10 områder: 1) Digitalisering 2) Velfærdsteknologi 3) Beskæftigelse (1.500 færre på offentlig forsørgelse årligt) 4) Sundhed 5) Ejendomsdrift og arealudnyttelse 6) Øget decentralt samarbejde understøttet af fælles distriktsinddeling 7) Effekt på tværs 8) HR-området 9) Advokatudgifter og 10) Fælles løsning af økonomiopgaver.

Samtidig med besparelserne er der i budget 2019 igangsat nye initiativer for 31 mio. kr. i 2019 og 2020 samt 20 mio. kr. i 2021 og 2022. Hertil kommer, at budgetmodellerne hæver budgetterne med 105 mio. kr. i 2019 stigende til 508 mio. kr. i 2022.

Det betyder, at der på trods af besparelserne samlet set er vækst i budgettet over budgetperioden.

Budgettets indtægter

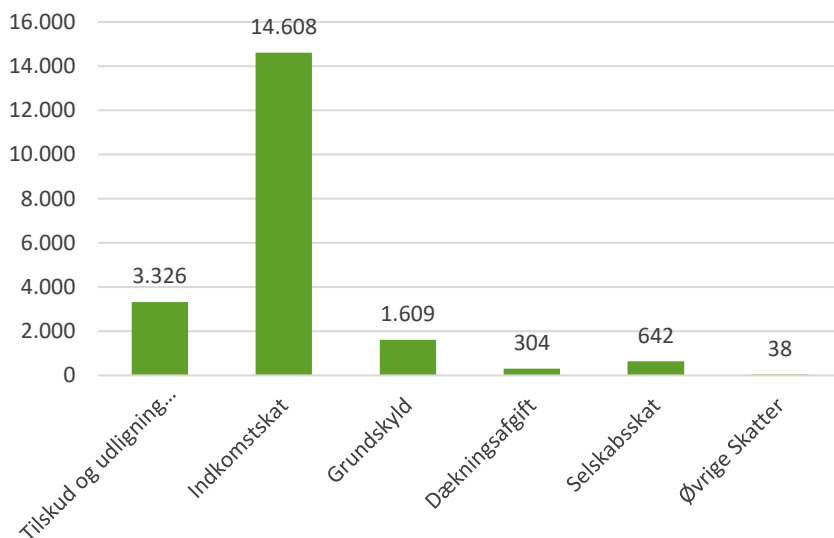
Budgettet er udarbejdet med udgangspunkt i selvbudgettering af skat og generelle tilskud i 2019. Det betyder, at kommunen vil kunne beholde eventuelle merindtægter, der ligger ud over det niveau, som staten har garanteret. Samtidig må kommunen dog selv finansiere eventuelt lavere indtægter, hvis de ved det endelige opgørelsestidspunkt ligger under det statsgaranterede niveau.

Ved budgetvedtagelsen tegnede der sig foreløbigt en fordel ved valg af selvbudgettering på 129 mio. kr. Den forventede gevinst er afsat på en reserve, der jf. budgetforliget kan disponeres i budgettet for 2020, herunder til finansiering af aftalen om udsatte boligområder.

Det endelige resultat for valget mellem statsgaranti og selvbudgettering i 2019 er både afhængigt af den endelige vækst i udskrivningsgrundlaget i Aarhus i 2017, 2018 og 2019, samt udviklingen i de andre kommuner. Den beregnede fordel kan dermed nå at ændre sig meget frem mod den endelige opgørelse i maj 2021.

De samlede indtægter i Aarhus Kommune forventes at være på 20,5 mia. kr. i 2019. Fordelingen af indtægterne fremgår af figur nedenfor:

Fordeling af de budgetterede indtægter i 2019, i alt 20.527 mio. kr.

Ud over disse er der indtægter fra brugerfinansiering, statsrefusion, anlæg og renter på ca. 4,8 mia. kr.

Skatteindtægter

Det fremgår af figuren, at langt den overvejende del af kommunes indtægter kommer fra indkomstskat samt tilskud og udligning, som tilsammen udgør ca. 17,9 mia. kr. i 2019. Hertil kommer grundskyld, dækningsafgift, selskabsskat og øvrige skatter i form af dødsboskat og forskerskat, som i alt udgør ca. 2,6 mia. kr.

Skatteprocenten for indkomstskat i Aarhus fastholdes på 24,4 %. Alligevel forventes skatteprovenuet i Aarhus at vokse relativt mere end i resten af landet. Det skyldes, at der i alle år frem til 2022 forventes en mervækst i udskrivningsgrundlaget for indkomstskat i Aarhus i forhold til landsplan som følge af, at befolkningen vokser mere i Aarhus end på landsplan.

På grundskyld fastholdes den hidtidige skattesats på 24,58 ‰ også, mens satsen for dækningsafgift af erhvervsejendomme nedsættes til 5,00 ‰ i 2019, og efter aftale fastholdes på dette niveau i budgetperioden.

Tilskud og udligning

Tilskud og udligning er budgetteret med udgangspunkt i KL's skatte- og tilskudsmodel. Det fremgår heraf, at Aarhus Kommune modtager i alt ca. 3,3 mia. kr. i 2019 fra staten og kommunale udligningsordninger. Heraf vedrører 2,2 mia. kr. landsudligningen, der omfordeler mellem rige og fattige kommuner i hele landet. 10 kommuner er bidragsydere, mens de resterende 88 kommuner modtager et tilskud herfra.

Som en del af tilskuddene indgår beskæftigelsestilskuddet, der finansierer udgifterne til forsikrede ledige. Aarhus Kommune modtager i 2019 et tilskud på 470 mio. kr., men har forventede udgifter på mere end 750 mio. kr. Som en væsentlig forudsætning i budgetforslaget indgår derfor et tab på beskæftigelsestilskuddet på 281 mio. kr. om året.

En anden væsentlig forudsætning er, at Aarhus Kommune i 2019 modtager sin andel af det ekstraordinære finansieringstilskud, som for kommunerne under ét er på 3,5 mia. kr. Aarhus Kommunes andel er på 89 mio. kr. Dette tilskud forventes ikke videreført i de kommende år.

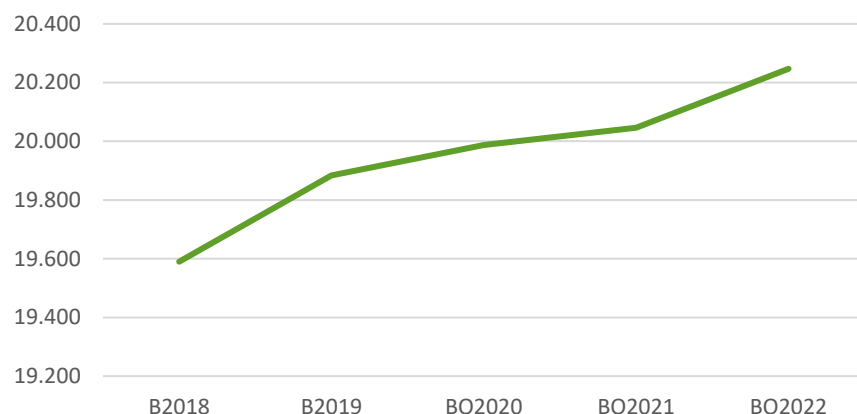
Endeligt er det i budgettet forudsat, at Aarhus Kommune modtager 18 mio. kr. fra den statslige pulje til skattesænkninger som følge af byrådets beslutning om at påbegynde aftrapningen af dækningsafgiften tidligere.

Budgettets udgifter

Drift

I 2019 er de skattefinansierede driftsudgifter budgetteret til at blive ca. 19.884 mio. kr.

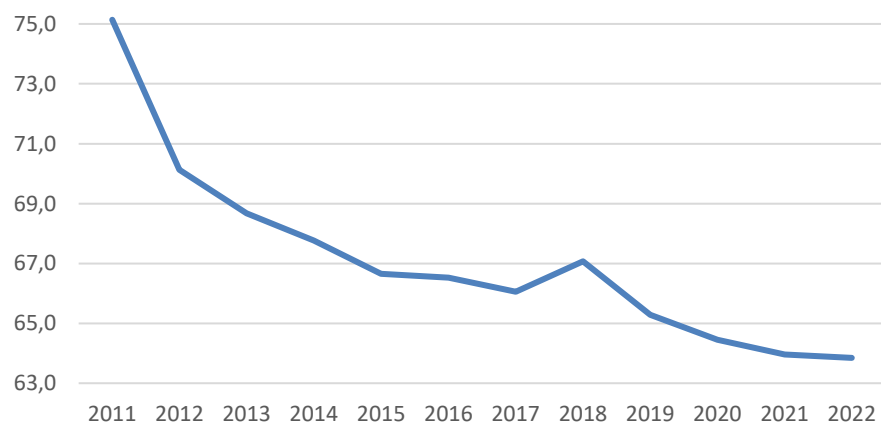
Driftsudgifter i budget 2019 (mio. kr.)

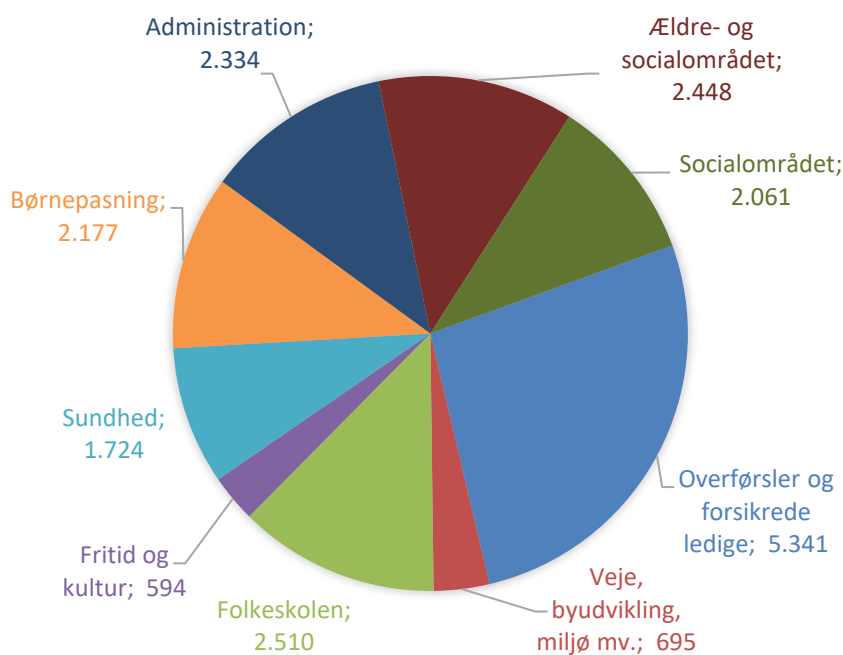
I 2020 forventes udgifterne at stige med 103 mio. kr., og i 2021 og 2022 forventes udgifterne at stige med yderligere 60 mio. kr. og 201 mio. kr. På trods af besparelserne er der altså stigende udgifter henover årene. En af de væsentligste årsager til stigningen i udgifterne er, at budgetmodellerne tilfører flere penge til de store serviceområder i takt med, at den aarhusianske befolkning vokser. Fra år til år indebærer budgetmodellerne i perioden 2019-2022 en stigning på ca. 127 mio. kr.

Samtidig med, at blandt andet budgetmodellerne får driftsudgifterne til at stige i budgetperioden, stiger også antallet af borgere i Aarhus Kommune. Det betyder, at det budgetterede antal fuldtidsansatte pr. 1.000 borgere falder i budgetperioden, hvilket fremgår af nedenstående figur. Figuren viser udviklingen i antallet af fuldtidsansatte pr. 1.000 borgere siden 2011.

Fuldtidsansatte pr. 1.000 borgere 2011-2022

Fordeling af Aarhus Kommunes driftsudgifter i 2019, i alt 19.884 mio. kr.

Ud af de samlede udgifter på 19.884 mio. kr. udgør serviceudgifterne ca. 73 % af de samlede driftsudgifter, mens forsørgelsesudgifter m.v. udgør de resterende ca. 32 %. De største serviceområder er folkeskoleområdet, ældreområdet, socialområdet samt børnepasning, som alle hver især udgør stort set en lige stor andel af de samlede skattefinansierede nettodriftsudgifter.

Anlæg

Der er budgetteret med nettoanlægsudgifter på 591 mio. kr. i årligt gennemsnit i årene 2017 til 2022. Bruttoudgifterne udgør i gennemsnit 1,7 mia. kr. over årene, men der er også bruttoindtægter på gennemsnitligt 1,1 mio. kr. Der er således et højt anlægsniveau i budgetperioden.

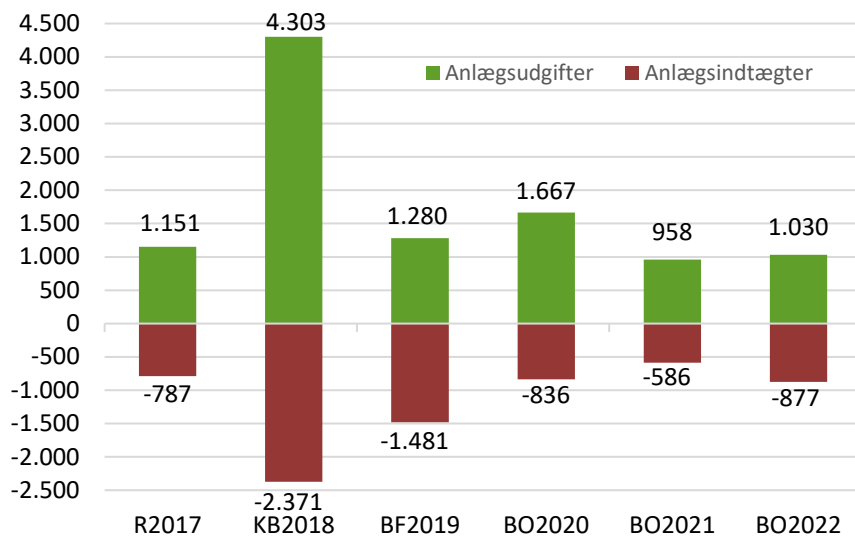
Anlægsudgifter og indtægter i perioden 2017-2022

Blandt de væsentligste anlægsprojekter i perioden er de fem større byudviklingsprojekter (de bynære havnearealer, Godsbanen, Lisbjerg, Sydhavns-kvarteret og Tage-Hansens Gade/Amtssygehuset), projekter under Mobilitets- og vejfonden (MOVE), Beder-Beringvejen, Viborgvej, energirenoveringer, udbygning på daginstitutions- og skoleområdet, plejeboliger samt vedligeholdelse, genopretning af kommunale bygninger og veje. Hertil kommer en lang række mindre projekter.

Anlægsindtægterne i perioden omfatter bl.a. jordsalgsindtægter fra de fem større byudviklingsprojekter, og herudover er der indtægter fra andet jordsalg.

Anlægsudgifter og -indtægter i budget 2019 (mio. kr.)

Kommunens indtægter fra byudviklingsområderne på de bynære havnearealer, Sydhavns-kvarteret og Tage Hansens Gade (Amtssygehuset) falder naturligt nok senere end udgifterne til køb og byggemodning af arealerne. Det medfører en nettoanlægsudgift på over 530 mio. kr. i perioden, som dækkes over tid via grundsalget i disse områder.

Afdelingernes mål og ressourcer

Efter at have gennemgået budgetforslaget på et overordnet niveau for hele kommunen, beskrives budgetterne for de seks magistratsafdelinger særskilt i dette afsnit. Der er fokus på såvel effekt, mål, ydelser og økonomi.

Sociale Forhold og Beskæftigelse

Socialforvaltningen

SAMMENHÆNG MELLEM RESULTATER OG RESSOURCER

Alle borgere skal opleve, at Aarhus er en god by for alle. Derfor understøtter Socialforvaltningen børn og voksne, når de har brug for støtte og hjælp til at komme videre i livet. Det kan være på grund af handicap, familieproblemer, psykisk sygdom, misbrugsproblemer, hjemløshed eller andre sociale udfordringer.

Socialforvaltningens indsats skal styrke, at borgeren bliver bedre til at mestre sit eget liv. Tilgangen til borgerne er, at de grundlæggende er eksperter i eget liv og selv vil og kan tage ansvar. Den politiske retning for indsatsen er fastlagt i tre overordnede effektmål for 'Læring og selvforsørgelse', 'Netværk og medborgerskab' og 'Personlig udvikling'. Der vil være et særligt fokus på 'Læring og selvforsørgelse'. Målene skal understøtte en helhedstænkning for den enkelte borger og på tværs af Socialforvaltningens målgrupper. Der er endnu ikke fastlagt konkrete succeskriterier, men niveauet for effektmålene vil blive sat i sammenhæng med de økonomiske muligheder.

Det vil fremadrettet være en udfordring at håndtere den stigende efterspørgsel på voksenområdet. Det forventes, at flere borgere har behov for støtte, hvilket lægger et øget pres på den økonomiske ramme.

Læring og selvforsørgelse

Forskning viser, at muligheden for at bryde den negative sociale arv og sikre, at alle bliver aktive borgere, i høj grad hænger sammen med vores evne til at få børn og unge til at gennemføre skolegang og uddannelse. Tværgående målinger mellem Børn og Unge og Sociale Forhold og Beskæftigelse viser tegn på, at udsatte børn og unge har betydelig lavere trivsel, læring og deltagelse i fællesskaber end alle andre børn. Derfor vil der i 2019 være styrket fokus på børn og unges deltagelse i skole og beskæftigelse i tæt samarbejde med Børn og Unge og Beskæftigelsesforvaltningen. Dette er i overensstemmelse med Aarhus Kommunes mål om 95% i ungdomsuddannelse.

Voksne borgere med handicap og psykisk sygdom oplever sig meget udfordret i forhold til læring og selvforsørgelse. Derfor skal samarbejdet med Beskæftigelsesforvaltningen om borgernes inklusion på arbejdsmarkedet styrkes. Der vil også være øget opmærksomhed på, hvordan det er muligt at støtte disse borgeres uddannelse, både igennem særligt tilrettelagte ungdomsuddannelser og ved samarbejde med videregående uddannelsesinstitutioner. Dette er i overensstemmelse med Aarhus Kommunes mål for selvforsørgelse og Regeringens sociale mobilitetsmål.

Organisation

Organisationsdiagram findes på <http://www.aarhus.dk/msb>

Der er ca. 4.400 ansatte i Sociale Forhold og Beskæftigelse.

Målet er, at alle borgere udnytter deres evner, så de kommer så tæt som muligt på selvforsørgelse gennem læring, uddannelse og beskæftigelse.

Netværk og medborgerskab

Børn og unges netværk skal styrkes. Derfor vil Socialforvaltningen fortsat lægge vægt på, at flere børn forankres i lokalmiljøet og i almindelige skole- og fritidstilbud. Også anbragte børns deltagelse i de almindelige fællesskaber skal styrkes. Blandt andet vil der være fokus på, at flere anbragte børn og unge kommer i familiepleje, fremfor på institutioner og opholdssteder. Hermed er der også en bevægelse fra dyrere til billigere anbringelser, så ressourcerne udnyttes bedre.

Generelt er der for de voksne et ønske om at styrke samarbejdet med frivillige og private organisationer for at give borgerne mulighed for at deltage aktivt i sociale sammenhænge. Med 'Åben dialog'-tilgangen skal netværket omkring psykisk sårbare og socialt udsatte voksne styrkes. Der er endvidere fokus på at inddrage borgere med levet erfaring. Endelig vil der blive fulgt op på Sociale Forhold og Beskæftigelses initiativer i forbindelse med Aarhus som Frivillighovedstad i 2018.

Personlig udvikling

En tidlig indsats for børn og unge er afgørende for deres senere udvikling. Børn og Unge og Sociale Forhold og Beskæftigelse samarbejder i lokaldistriktsgrupper om en realisering af Forebyggelsesstrategien, herunder netværksmøder for udsatte børn. Endvidere skal indsatsen overfor særligt sårbare børn og unge, som har angst og selvskadende adfærd, intensiveres.

Flere voksne med handicap har brug for hjælp. For bedre at kunne imødekomme borgernes behov har Socialforvaltningen foretaget en gennemgribende nytænkning af området ('Voksenhandicap Gentænkt'). Formålet er, at borgerne bliver bedre til at mestre eget liv - med fokus på egne håb og drømme. Der vil være fokus på smidige overgange mellem forskellige livsfaser for mennesker med handicap. Endvidere kan øget velfærdsteknologi fremme borgernes selvhjulpethed. Med tilførslen af ekstra midler var Voksenhandicap-området i økonomisk balance i 2017, men Socialforvaltningen vurderer, at der fortsat er et stigende pres på området.

Voksne med sindslidelse og særligt socialt udsatte har mere komplekse og omfattende udfordringer end tidligere. Der er stigende pres på socialpsykiatriske tilbud, herunder til borgere med spiseforstyrrelser og svær selvskade. Samtidig styrkes samarbejdet med regionen, og der er fokus på at forbedre overgangene for borgerne. Et nyt initiativ i den sammenhæng er Borgernes Psykiatrihus, hvor region og kommune – ud fra et helhedsperspektiv ift. borgeren - samler tilbud under samme tag. Også antallet af hjemløse i Aarhus stiger. Gennem en masterplan for hjemløse vil Sociale Forhold og Beskæftigelse skabe et overblik over området, der kan fungere som redskab til at forebygge og afhjælpe hjemløshed og pege på forslag til nye tiltag og handlinger. Der arbejdes fortsat på at skaffe flere tilpassede og billige boliger til hjemløse.

Samlet set skal flere borgere opnå god effekt af samspillet med Socialforvaltningen. Der vil være fokus på at få mere viden om effekten af det sociale arbejde – til intern læring og kvalitetsudvikling af indsatsen i forhold til borgerne.

Målet er, at alle borgere så vidt muligt bidrager aktivt til sociale fællesskaber og tager ansvar for hinanden.

Målet er, at alle borgere kan udvikle sig, så de så vidt muligt kan mestre eget liv med udgangspunkt i egne drømme og ressourcer.

MÅL

	R 2016	R 2017	B 2018	B 2019
Læring og selvforsørgelse				
Andel børn og voksne, der når deres mål / har fremgang afrapporteres	.	.	.	Måltal ikke fastsat
Netværk og medborgerskab				
Andel børn og voksne, der når deres mål / har fremgang afrapporteres	.	.	.	Måltal ikke fastsat
Personlig udvikling				
Andel børn og voksne, der når deres mål / har fremgang afrapporteres	.	.	.	Måltal ikke fastsat

Note: Nye mål, hvor der endnu ikke er første målinger. Derfor er der heller ikke regnskabsresultater fra tidligere år. Effektdata forventes til regnskab 2018. Målene dækker udsatte børn og unge, børn og unge med handicap, voksne med handicap med bostøtte eller i botilbud, og voksne med psykisk sygdom med bostøtte eller i botilbud.

YDELSER

Socialforvaltningens ydelser fordeler sig på en række hovedområder. I nedenstående tabel er der både aktivitets- og produktivitetstal fordelt på disse områder.

Aktivitets- og produktivitetstal for Socialforvaltningen

	R 2013	R 2014	R 2015	R 2016	R 2017
Børn og unge i døgntilbud *	630	612	600	606	597
Forebyggende og øvrige tilbud på familieområdet	1.843	2.076	2.223	2.325	2.425
Voksne borgere i botilbud	1.326	1.345	1.379	1.450	1.503
Bostøtte til voksne i eget hjem (SEL § 85)	2.202	2.260	2.315	2.458	2.470
Voksne borgere i dagtilbud	1.283	1.307	1.238	1.278	1.240

Note: * Tallet er eksklusiv sikrede døgninstitutioner.

6-by nøgletal

[Socialområdet: 6-by nøgletal 2017, side 57](#)

Særlige indsatsområder i 2019

Læring og uddannelse for børn og unge

I 2019 skal eksisterende initiativer omkring uddannelse og læring for udsatte børn og børn med handicap udfoldes og udbygges yderligere. Fokus vil særligt være på indsatser, som understøtter skolegangen for de anbragte børn og unge. I 2019 skal der desuden yderligere fokus på nedbringelse af skolefravær. Dette skal ske ved i højere grad at understøtte og for nogle målgrupper supplere Børn og Unges indsats overfor børn med bekymrende fravær, nedsætte en arbejdsgruppe med særligt fokus på læring og uddannelse samt afholde seminarer med deltagelse af ledere og medarbejdere.

Uddannelse og selvforsørgelse for voksne med handicap

Voksenhandicap vil i 2019 fortsætte samarbejdet med Beskæftigelsesforvaltningen om at støtte voksne med udviklingshæmning og udviklingsforstyrrelse med uddannelse og beskæftigelse. Således fortsættes samarbejdet med Jobstien og bostøtte-mentor samarbejdet, der indebærer en fremskudt virksomhedskonsulent på SORAS samværstilbud. Derudover vil vi have fokus på det fortsatte samarbejde med Jobstien om øvebaner i STAR-projektet og på at udvikle små nye øvepraktikker.

Uddannelse og selvforsørgelse for voksne med psykisk sygdom og udsatte voksne

Der skal sammen med Region Midtjylland, Beskæftigelsesforvaltningen og brugerorganisationerne fortsat udvikles og implementeres modeller, der har fokus på, at udsatte borgere og borgere med psykisk sygdom integreres på arbejdsmarkedet. Et konkret tiltag er, at der skal uddannes og ansættes flere Peers (medarbejdere med brugerbaggrund). Dette f.eks. på tilbud til borgere med psykisk sygdom. Et andet konkret tiltag er småjobs. Med småjobs skal der skabes jobmuligheder for alle – også borgere, der i dag er langt fra arbejdsmarkedet. Et småjob kan f.eks. være oprydning eller rengøring ved et hellested eller by-pedel i byens rum.

Indsatsområderne afrapporteres i Årsberetning 2019.

Beskæftigelsesforvaltningen

SAMMENHÆNG MELLEM RESULTATER OG RESSOURCER

Beskæftigelsesforvaltningens kerneopgave er at hjælpe flest mulige i job og uddannelse og at bidrage til, at virksomhederne får den arbejdskraft, de har brug for. Ca. 65.000 borgere og knap 7.000 virksomheder i Aarhus var i større eller mindre omfang i kontakt med Beskæftigelsesforvaltningen i løbet af 2017.

Beskæftigelsesforvaltningen arbejder på flere områder med investeringer, hvor ressourcer specifikt målrettes indsætter, der kan få flere borgere i job. Disse investeringer mindsker samtidig udgifterne til kommunal forsørgelse. Flere investeringer har fokus på at styrke samarbejdet med virksomhederne, da de er nøglen til at give borgerne fodfæste på arbejdsmarkedet. Der er i den forbindelse et forstærket fokus på at nedbringe ledigheden på bl.a. unge- og fleksjob-området samt for målgrupperne flygtninge og dimittender. De tre centrale politik- og indsatsområder i Aarhus Kommunes beskæftigelsespolitik er:

Stærkere partnerskaber med virksomhederne

Det bærende element i beskæftigelsespolitikken er Aarhus Kommunes virksomhedsstrategi. Strategien er videreudviklet ved at betone, at det er samarbejdet mellem borgere og virksomheder, der gør en forskel, og skal være ledestjernen i indsætterne. Strategien har et markant virksomhedsfokus. Private og offentlige virksomheder skal sikres kvalificeret arbejdskraft og professionel service fra jobcentret samtidig med, at jobparate og aktivitetsparate borgere har gavn af en virksomhedsrettet indsats på rigtige arbejdspladser med reelle arbejdsopgaver. De aarhusianske virksomheder er nøglen til vækst og velfærd samtidig med, at de giver ledige fodfæste på arbejdsmarkedet og synliggør uddannelsesvejene.

Flere borgere med ikke-vestlig baggrund skal i job

Borgere med ikke-vestlig baggrund er overrepræsenteret i de forskellige grupper på offentlig forsørgelse. Det gælder både nyankomne flygtninge og familiesammenførte og borgere, som har boet i Aarhus gennem mange år. Nyankomne flygtninge tilbydes f.eks. virksomhedspraktikker i kombination med danskundervisning og Integrationsgrunduddannelse (IGU), hvor man er ansat i lønnet praktik med aflønning på erhvervsgrunduddannelses-lønsatser efter fastsat overenskomst og vilkår. Borgere med længerevarende offentlig forsørgelse tilbydes intensive samtaleforløb med fokus på jobmuligheder, herunder virksomhedspraktikker og småjobs på få timer pr. uge.

Flere unge skal i uddannelse og job

Målene for folkeskoleelevernes andel i ungdomsuddannelse er sat i samarbejde med Børn og Unge. Ungdommens Uddannelsesvejledning har iværksat flere initiativer i samarbejde med uddannelsesinstitutionerne for at vejlede og fastholde unge i uddannelse, herunder særligt i forhold til erhvervsuddannelserne.

MÅL

	R 2016	R 2017	B 2018	B 2019
Flere unge skal i uddannelse og job				
Alle unge skal være i gang med en uddannelse eller uddannelsesrettet aktivitet 15 mdr. efter afgang fra grundskolen (%)	97	99	100	100
Flere borgere med ikke-vestlig baggrund skal i job				
Andelen af borgere med ikke-vestlig baggrund, som er på offentlig forsørgelse skal falde med 5 % * (%)	37,5**	34,9**	35,6	33,2***
Stærkere partnerskaber med virksomhederne				
Antallet af virksomhedsrettede aktiviteter skal stige med 10 %	13.020 **	12.758 **	14.322	14.034***

* Det svarer til et fald på 500 personer på offentlig forsørgelse

** Der er ikke tale om egentlige regnskabstal, da det ikke var budgetmål i de pågældende år.

*** Målene er beregnet på baggrund af niveauet i 2017. Målet er et ydelsesmål med fokus på den virksomhedsrettede indsats.

YDELSER

Beskæftigelsesforvaltningens ydelser fordeler sig på en række hovedområder. I nedenstående skemaer er der både aktivitets- og produktivitetstal fordelt på disse områder.

Aktivitets- og produktivitetstal i Beskæftigelsesforvaltningen

	R 2013	R 2014	R 2015	R 2016	R 2017
Borgere på overførsel ekskl. fleksjob (fuldtidspersoner)	37.292	36.441	36.087	36.378	35.487
Ungeindsats (antal elever på ekstraordinære lære-/praktikpladser, produktionsskole, EGU og STU)	728	732	717	684	630
Antal aktiveringsforløb	.	38.701	34.398	36.090	34.197
Antal personer med mentorstøtte	.	2.443	2.644	2.907	2.448
Antal virksomheder i Aarhus, som Jobcentret er i kontakt med	3.403	4.105	5.294	5.980	6.711

6-by nøgletal

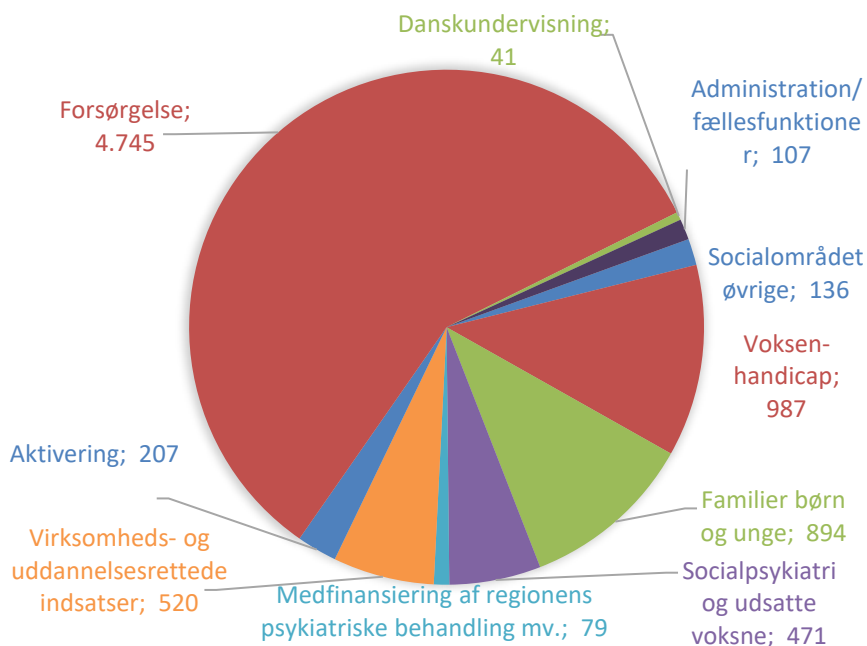
[Beskæftigelsesområdet: 6-by nøgletal 2017 side 55](#)

RESSOURCER

Det samlede nettodriftsbudget for Sociale Forhold og Beskæftigelse er på 8,2 mia. kr. i 2019. Refusioner og øvrige indtægter udgør 1,8 mia. kr. Afdelingens samlede bruttobudget er således 10 mia. kr.

Forsørgelsesudgifter udgør 60 % af budgettet. Herudover er driftsområderne Voksenhandicap og Familier, Børn og Unge de største områder med henholdsvis 987 og 897 mio. kr. i budget. Beskæftigelsesområdets budget til virksomheds- og uddannelsesrettede aktiviteter og aktivering er på 727 mio. kr.

Fordeling af nettodriftsudgifter i budget 2019 på 8.186 mio. kr.

Udviklingen i budgettet

Sociale Forhold og Beskæftigelses regnskab og budget for 2017 til 2022

Mio. kr. i 2019-priser	R2017	B 2018	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Nettodriftsudgifter	7.997	8.212	8.186	8.246	8.363	8.467
Nettoanlægsudgifter	40	28	80	3	16	0

Afdelingens samlede driftsbudget er stigende i budgetperioden. Det skyldes hovedsageligt refusionsreformen på beskæftigelsesområdet, der betyder at kommunens medfinansiering på de fleste forsørgelsesudgifter er stigende.

Aarhus er en by i vækst. Den positive befolkningsudvikling medfører et øget udgiftsbehov, der er indarbejdet i socialområdets budgetter og i de forventede forsørgelsesudgifter. Budgettets udvikling begrænses dog af spare- og effektiviseringskrav.

Teknik og Miljø

SAMMENHÆNG MELLEML RESULTATER OG RESSOURCER

Teknik og Miljø's hovedmål bunder i en grundlæggende vision om at "skabe rammevilkår i verdensklasse og realisere Aarhus' markante vækstpotentiale".

De fire første mål står også beskrevet i Kommuneplan 2017.

Teknik og Miljø har igangsat en revision af hovedmålene - med afsæt i de nye Aarhus-mål. De reviderede hovedmål forventes at kunne indgå i budgetlægningen for 2020.

Vi skal sikre liveability

Siden budget 2015 har Teknik og Miljø særligt arbejdet med et 360 graders dialogværktøj til bæredygtig planlægning i forbindelse med lokalplanlægningen og større bygge- og anlægsprojekter. Metoden skal sikre, at bygherrer forlods får bedre kendskab til, hvilke kriterier byrådet lægger vægt på, og samtidig give byrådet et bedre beslutningsgrundlag.

Med henblik på at styrke rammerne om byudviklingen arbejder Teknik og Miljø endvidere på at sikre høj kvalitet i byudviklingen gennem udvikling og implementering af nye modeller for borgerinddragelse og helhedstænkning.

Der er afsat 5 mio. kr. i 2020 og 2021 til at medfinansiere aktiviteter i regi af spildevandsplanen, som samlet set vil give et løft i forhold til effektmålet om liveability.

Ligeledes er der afsat 4 mio. kr. i 2020 og 2021 til at skabe en grønnere og mere børnevenlig by.

Endelig har Teknik og Miljø fået tildelt innovationsmidler til at sikre partnerskaber om fysiske bymiljøer til at styrke byens udvikling og vækst.

Vi skal sikre bæredygtig vækst

For at sikre bæredygtig vækst skal Aarhus gå foran som en ressource- og energieffektiv by. Mulighederne for bæredygtig vækst tænker Teknik og Miljø ind i løsningen af alle opgaver, bl.a. i ny klimavarmeplan, projektet AA+/energieffektivisering og klimaindsatsen.

Kommuneplan 2017 beskriver behovet om at fremme genbrug, optimering, omdannelse og fortætning af eksisterende erhvervs- og boligområder til nye moderne områder.

Klimasekretariatet faciliterer den grønne omstilling i Aarhus og arbejder for at indfri Aarhus-målet om en bæredygtig by og et CO₂-neutralt Aarhus i 2030. Implementering af kommunens klimastrategi og Klimaplan 2016-2020 bidrager til den bæredygtige byudvikling.

Vi skal sikre en by i social balance

De løbende planer for større byudviklingsområder og Kommuneplan 2017 understøtter Boligpolitikens vision: *Alle aarhusianere har mulighed for at bo i en god bolig i en by med social balance.*

Blandede boligformer spiller en afgørende rolle i realiseringen af visionen om en by i social balance.

I budget 2016 afsatte byrådet 240 mio. kr. til at sikre mindst 1.600 nye almene familieboliger i Aarhus. Denne "boligpakke" betyder, at det er muligt at opføre 410 almene familieboliger årligt frem til 2019. Fra 2020 er der afsat midler til ca. 250 almene familieboliger årligt. Derudover er der i perioden 2014-2021 kvoteplanlagt ca. 3.600 nye ungdomsboligheder.

Organisation

Du kan læse mere om os på:
<https://aarhus.dk/om-kommunen/teknik-og-miljoe/>

Der er ca. 1.270 fuldtidsstillinger i Teknik og Miljø fordelt på tre stabe og tre forvaltninger.

"Vi skal forene høj levestandard og livskvalitet mens Smilets by vokser"

"Vi skal bygge fremtidens Aarhus bæredygtig og mobilisere en folkeligt forankret kurs mod CO2030"

"Alle aarhusianere har ret til en god by med en stærk social kapital og sammenhængskraft"

I aftalen om kommunernes økonomi for 2019 indgår det, at grundkapitalindskuddet fortsat er 10 pct. i 2019 og 2020 for ungdomsboliger og ældre-/plejeboliger. For familieboliger indføres i 2019 og 2020 en differentieret model, hvor grundkapitalindskuddet er mellem 8 og 12 pct., afhængig af den gennemsnitlige boligstørrelse. Kommunerne skal således indskyde færrest penge ved byggeri af små boliger og flest ved byggeri af store boliger.

Vi skal sikre mobilitet og forbundethed

For at sikre mobilitet og forbundethed er virkemidlerne bl.a. at udnytte eksisterende infrastruktur bedre og at investere i alle transportformer, dvs. anlægge ny infrastruktur med fokus på alle trafikanters transportbehov.

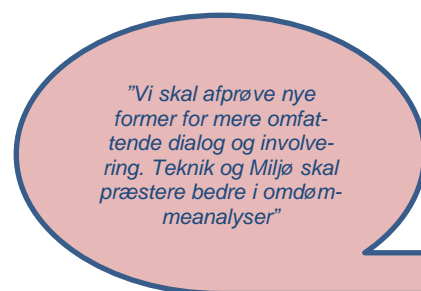
Byrådet har igangsat en række initiativer, som skal hjælpe på trængslen i Aarhus Kommune - bl.a. Letbanens 1. etape, ITS (Intelligent Transport Systemer) og udbedring af flaskehalsproblemer (både planlagte og afsluttede indsatser). Endvidere har byrådet bl.a. afsat midler til udvidelse af Viborgvej og til etablering af Bering-Beder Vejen.

Vi skal sikre en effektiv og serviceminded drift

For at sikre en effektiv og serviceminded drift arbejder Teknik og Miljø for at rykke op i de forskellige omdømmeanalyser, der gennemføres, og sætter ambitiøse mål for service og sagsbehandlingstider samt gennemfører løbende og systematiske målinger af den oplevede service - med fokus på servicemindedhed og løsningsorienteret samarbejde.

Teknik og Miljø arbejder med kvalitetsledelse i lokalplanlægningen, herunder nye metoder til at faseopdele og elektronisk understøtte den overordnede lokalplanproces fra start til udkast til lokalplan foreligger samt afkorte og optimere processen frem til politisk behandling. Tilsvarende arbejder Byggeri med nedbringelse af sagsbehandlingstider i forhold til servicemål og at øge brugertilfredshed på byggesager gennem aftaler med relaterede fagforvaltninger om særlige kundegrupper og kvalitetssikring af afgørelser og fakturering.

MÅL

	R 2016	R 2017	B 2018	B 2019
Vi skal sikre liveability				
Aarhusianernes tilfredshed med, at Aarhus er en god by for alle og har en høj grad af medborgerskab skal øges i forhold til 2016 målt ved temperaturmåling af Aarhus-målene (%-point)	God by: 77 Medborgerskab:64	God by: 76 Medborgerskab:64	Mere end 77/ 64	Mere end 77/ 64
Vi skal sikre bæredygtig vækst				
Aarhus skal være CO ₂ -neutral i 2030 målt ved CO ₂ -udledning i tons pr. indbygger (Aarhus Kommune som bysamfund)	4,7	Foreligger først ultimo 2018	Mindre end 2,3 i 2020	Mindre end 2,3 i 2020
Vi skal sikre en by i social balance				
Der skal være en mere varieret boligsammensætning i byens områder. Hvert af byens områder (postnumre) klassificeres i høj, mellem og lav variation mht. personindkomst, aldersfordeling og ejerforhold. Målet er, at flere områder går fra en lav til en højere variation end omvendt	Ej opgjort.	Ej opgjort.	Opgørelse af antal områder med lav, mellem og høj variation	Udvikling i retning af større variation
Vi skal sikre mobilitet og forbundethed				
<i>I sammenhæng med revisionen af Aarhus-målene arbejdes der på at opstille en indikator for den gennemsnitlige fremkommelighed med et mål om, at den skal være stigende år for år.</i>				
Vi skal sikre en effektiv og serviceminded drift				

Brugertilfredsheden, målt på de enkelte myndighedsområder, skal ligge på mindst 80% tilfredse eller meget tilfredse (%)	Gennemførte byggesager: 70	Gennemførte byggesager: 78	Gennemførte byggesager: >80	Gennemførte byggesager: >80
	Gennemførte miljøgodkendelser/tilsyn: Virksomheder, tilsyn: 99 Landbrug, tilsyn: 82	Gennemførte miljøgodkendelser/tilsyn: Virksomheder, afgørelser 75 Landbrug, tilsyn: 100 Rottebekæmpelse 78	Gennemførte miljøgodkendelser/tilsyn: >80	Gennemførte miljøgodkendelser/tilsyn: >80 Rottebekæmpelse: >80

Note: Se yderligere opgørelse af måltallene på <https://ledelsesinformation.aarhuskommune.dk/aarhus-i-tal/default.aspx?doc=vfs://Global/Budgetmaal-MTM.xview>

YDELSER

Teknik og Miljø ydelser fordeler sig på en række hovedområder, der relaterer sig til Aarhus-målene 2018-2021. I nedenstående skema er der både aktivitets- og produktivitetstal fordelt på disse mål.

Aktivitets- og produktivitetstal i Teknik og Miljø

	R 2013	R 2014	R 2015	R 2016	R 2017
En by i vækst og med et stærkt erhvervsliv					
Andel almene boliger i % af alle boliger i Aarhus Kommune	28	28	28	28	28
Nettotilvækst - Antal fuldførte boliger i kommunen	2.285	1.193	1.770	1.090	2.888
Andel afgjorte byggesager i %, der gennemsnitligt opfylder nationale servicemål for sagsbehandlingstid ift. landsgennemsnit (LG) (angivet fra 1. juli 2016)	Antal: 3.526	Antal: 4.240	Antal: 4.859	Antal: 5.257 Aarhus: 82,4 LG: 82,2	Antal: 5.002 Aarhus: 69,6 LG: 71,6
Andel udførte miljøtilsyn af virksomheder, der gennemsnitligt opfylder nationale servicemål for sagsbehandlingstid ift. landsgennemsnit (%) (angivet fra 1. juli 2016)	Antal: 228	Antal: 216	Antal: 210	Antal: 217 Aarhus: 91,5 LG: 96,5	Antal: 197 Aarhus: 100 LG: 90
En bæredygtig by med gode by- og lokalmiljøer					
CO ₂ -udledning fra transport, ton (Aarhus Kommune som bysamfund)	654.630	-	655.780	653.551	Data ult. 2018
CO ₂ -reduktion i kommunale bygninger i alt (mål: 30 % i 2018)	-	-	-	22	-
Boligenheder, der modtages affald fra, i alt (stigende affaldsindsamling)	165.821	167.118	168.908	170.165	173.060
Fremkommelighed for biltrafik KPI Indfaldsveje kl. 7-9, note 1)	Ej opgjort	1,63	1,64	1,7	1,73
Fremkommelighed for biltrafik KPI Indfaldsveje kl. 15-17, note 1)	Ej opgjort	1,62	1,61	1,68	1,71
Fremkommelighed for biltrafik KPI Ringveje kl. 7-9, note 1)	Ej opgjort	2,02	2,06	2,18	2,28
Fremkommelighed for biltrafik KPI Ringveje kl. 15-17, note 1)	Ej opgjort	2,00	2,09	2,17	2,22

Note 1) Fremkommelighed vurderes ud fra rejsetiden. Belastningsniveauet for fremkommelighed er et udtryk for, hvor meget længere tid det tager at køre den givne strækning i forhold til den optimale rejsetid og beskrives ved hjælp af KPI (Key Performance Indicator).

Den optimale rejsetid er den tid, det ville tage at køre strækningen med den skilte hastighed og uden stop ved signalanlæg.

Der anvendes fem niveauer til at beskrive belastningsniveauet:

- God fremkommelighed (under 1,5 gange optimal rejsetid)
- Let nedsat fremkommelighed (1,5 – 2,0 gange optimal rejsetid)

- Moderat nedsat fremkommelighed (2,0 – 2,5 gange optimal rejsetid)
- Markant nedsat fremkommelighed (2,5 – 3,0 gange optimal rejsetid)
- Kritisk fremkommelighed (3,0 – 3,5 gange optimal rejsetid)

6-by nøgletal

[Drift og Anlæg: Vejområdet 6-by Nøgletal 2018 side 14](#)

[Plan og Miljø: Kollektiv trafik 6-by Nøgletal 2017 side 15](#)

Særlige indsatsområder

OPS-projektet Gellerup

Projektet er en hjørnesteen i Helhedsplanen for Gellerup og Toveshøj. Ved at blande de mange funktioner og derigennem åbne huset op, er det muligt at invitere offentligheden indenfor og på den måde få skabt et demokratisk hus, der ikke kun er placeret i Gellerup, men som samtidig bidrager positivt til området og resten af Aarhus. Projektet omhandler 950 ansatte fra Aarhus Kommune samt 50 ansatte fra Lokalpolitiet Vest / 20.000 m² kontorbygning inkl. ca. 1.500 m² udadvendte funktioner, herunder kafferisteri, café, restaurant og iværksætttermiljø.

Byggeriet skrider planmæssigt frem og forventes færdigt og overdraget til Aarhus Kommune ultimo 2018. Det er færdigt som et af de første projekter som følge af Helhedsplanen. Teknik og Miljø forventer at flytte ind i de nye kontorer primo 2019.

RESSOURCER

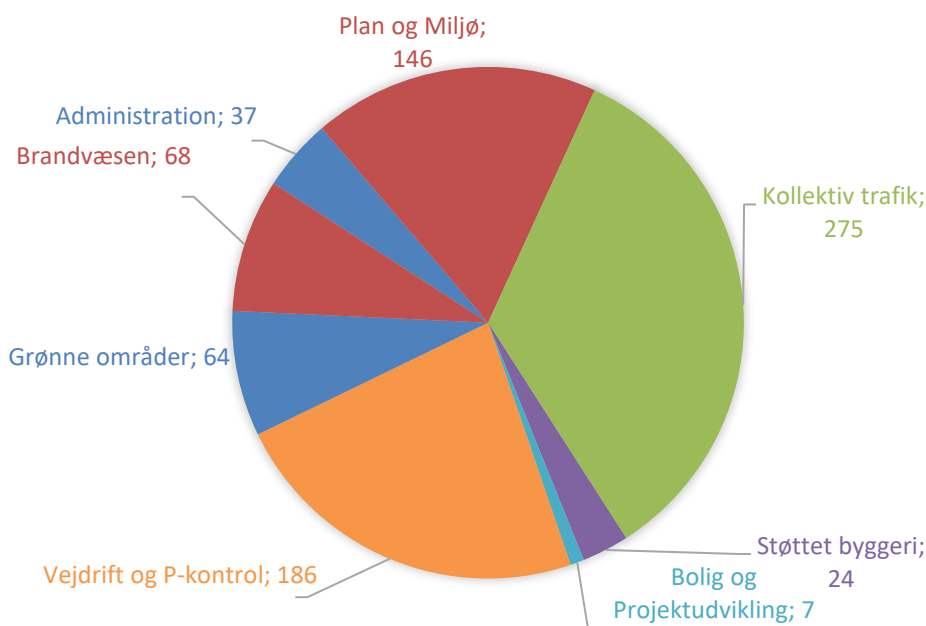
Det samlede bruttodriftsbudget for Teknik og Miljø i 2019 er på ca. 3.846 mio. kr. Driftsindtægterne (primært salg af varme, gebyrindtægter vedr. affald, salg af arealer og huslejeindtægter) udgør ca. 3.237 mio. kr., og nettodriftsforbruget er dermed 609 mio. kr.

Anlægsbudgettet udgør brutto ca. 960 mio. kr. og netto ca. 490 mio. kr.

De skattefinansierede områder udgør på driftens bruttodriftsbudget 1.045 mio. kr. Nettodriftsbudgettet udgør ca. 770 mio. kr.

Fordeling af nettodriftsudgifter i budget 2019 på 808 mio. kr.

Note: Områderne Ejendomme (nettoindtægtsbudget) og Natur og Vej Service (nul-budget) indgår ikke i opgørelsen.

Udviklingen i budgettet

Teknik og Miljø's regnskab og budget for 2017 til 2022

Mio. kr. i 2019-priser	R2017	B 2018	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Nettodriftsudgifter, skattefinansieret	692	767	770	762	755	747
Nettodriftsudgifter, takstfinansieret	-313	-194	-161	-156	-169	-1709
Nettoanlægsudgifter, skattefinansieret	-151	338	147	257	295	183
Nettoanlægsudgifter, takstfinansieret	235	169	344	219	151	103

Nettodriftsudgifterne på de skattefinansierede områder er en smule faldende i budgetperioden fra 770 mio. kr. i 2019 til 747 mio. kr. i 2022.

Budgettet dækker over Teknik og Miljø's 12 skattefinansierede sektorer. Budgettet kan yderligere deles op i et udgiftsbudget på ca. 1.045 mio. kr. og et indtægtsbudget på ca. -275 mio. kr. i 2019. Både udgifts- og indtægtsbudgettet er faldende igennem budgetperioden.

Indenfor de enkelte områder er der nogle udsving i budgettet som følge af politiske beslutninger, hvor budgetmidler har være midlertidige.

Plan og Miljø har i budgetforliget for 2019 fået midlertidige midler på 4,1 mio. kr. til udsatte boligområder og 3 mio. kr. vedr. byggesagsområdet i 2019.

Plan og Miljø's budget falder yderligere med 4,5 mio. kr. i 2021 og 2022, da en midlertidig driftsbevilling vedr. Klimaplan 2016-2020 jf. budgetforlig 2017 ophører.

For Natur og Vej Service udløber midler vedr. småjobs i Teknik og Miljø på 2,2 mio. kr. i 2020, jf. byrådets beslutning om investeringsmodel for småjobs i budgetforliget 2018.

Udgiftsbudgettet for Ejendomme er stigende fra 42 mio. kr. i 2019 til ca. 48 mio. kr. i 2022. Dette skyldes bl.a. udløb af udgifter til driftsfinansierede anlæg og udgiftsbudget til vedligeholdelse af Sociale Forhold og Beskæftigelses bygninger.

På det skattefinansierede område er nettoanlægsudgifterne i 2019 på ca. 146 mio. kr., fordelt på et udgiftsbudget på 583 mio. kr. og et indtægtsbudget på -437 mio. kr.

Både udgifts- og indtægtsbudget er større i 2019 end efterfølgende budgetår. Dette skyldes, at der forventes store indtægter i 2019 vedr. bl.a. Kirstinesminde, byggefelt ved Godsbanearrealerne og salg af øvrige byggefelter. Ligeledes er der i 2019 udgiftsbudgetter til store projekter, særligt Bering-Beder vejen og øget kapacitet på indfaldsvejene til Viborgvej.

I 2020-2022 ligger indtægtsbudgettet stabilt på -143 mio. kr., mens udgiftsbudgettet er faldende fra 400 mio. kr. i 2020 til 326 mio. kr. i 2022, hvilket primært skyldes færdiggørelse af anlægsarbejder.

På det takstfinansierede område afspejler driftsoverskuddet finansieringen af anlægsudgifterne.

På anlægssiden er udgiftsniveauet faldende over budgetperioden. Dette skyldes primært færdiggørelsen af transmissionsledninger og veksleranlæg i Åby-området og anlægsarbejder vedr. genbrugsstationerne i Lisbjerg og Eskelund.

Sundhed og Omsorg

SAMMENHÆNG MELLEM RESULTATER OG RESSOURCER

Borgerne i Aarhus Kommune skal leve gode og værdige liv, præget af sundhed og trivsel, fællesskab og medborgerskab. Det gælder også de ældre, som skal opleve at have magten over eget liv og være så selvhjulpne som muligt.

Sundhed og Omsorgs mål og indsatser for at indfri disse ambitioner følger visionerne i 'Aarhus – en god by for alle' samt Aarhus Kommunes Sundhedspolitik, Værdighedspolitik og Medborgerskabspolitik. Samtidig tager mål og indsatser afsæt i afdelingens strategi – herunder især de borgervendte ledetråde 'Vi holder borgerne væk', 'Al magt til borgerne' og 'Vi er sammen med borgerne'.

Sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering samt værdighed og medborgerskab tænkes således ind i alle de sammenhænge, hvor Sundhed og Omsorg er i kontakt med borgerne. Det gælder også i det tværmagistratslige og tværsektorielle samarbejde om at hæve den generelle sundhedstilstand blandt befolkningen i Aarhus Kommune.

Samtidig er en stadig bedre og mere effektiv anvendelse af afdelingens ressourcer en forudsætning for at kunne imødekomme de aktuelle og kommende udfordringer på ældre- og sundhedsområdet. Derfor har Sundhed og Omsorg udvalgt seks prioriterede temaer og fem særlige udfordringer, som vies et ekstra fokus i 2018-2019.

I det følgende beskrives de tre budgetmål, der specifikt gælder for Sundhed og Omsorg, og deres sammenhæng til de overordnede Aarhusmål. Desuden beskrives Sundhed og Omsorgs væsentligste indsatser ift. disse mål ganske kort:

Sundhed og trivsel - 'Hjælp mig, så jeg kan klare mig selv'

Sundhedspolitikens visioner og Aarhusmålet vedr. borgernes sundhed og trivsel er internt i Sundhed og Omsorg oversat til effektmålet 'Hjælp mig, så jeg kan klare mig selv'.

Målet belyses for det første med andelen af borgere over 65 år, der kan klare sig uden hjælp fra kommunen. For det andet belyses det med udviklingen i det selvvaluerede helbred blandt alle de borgere, Sundhed og Omsorg er i kontakt med.

Udviklingen i disse indikatorer viser, at uligheden i borgernes sundhed generelt er stigende. På den ene side kan stadig flere ældre klare sig *uden* hjælp. På den anden side er de borgere, som *har* behov for hjælp, kendetegnet ved at have stadig mere komplekse udfordringer og være mere plejkrævende. Hertil kommer, at mental sundhed fylder mere og mere på dagsordenen, og ifølge WHO er fremtidens største folkesygdom.

Samtidig er sundhedsopgaven under forandring. Borgerne bliver ældre – og de bliver generelt udskrevet tidligere fra hospitalet. Det afspejles bl.a. i en presset økonomi i lokalområdernes sundhedsenheder samt i et øget behov for korttidspladser. Det nære sundhedsvæsen og de forebyggende indsatser spiller således en stadig større rolle.

I arbejdet med at fremme borgernes sundhed og trivsel fordrer både 'Kommune forfra – Aarhus gentænker velfærden' og Sundhed og Omsorgs strategi, at såvel borgerne selv som det omgivende samfund er aktive medspillere. Borgeroplæring, hjælpemidler, træning, rehabilitering, anvendelse af velfærdsteknologi og ansvarliggørelse af borgernes netværk er således helt afgørende for at sikre, at borgerne er så selvhjulpne som muligt – og at ressourcerne udnyttes optimalt.

Organisation

Se Sundhed og Omsorgs organisationsdiagram [her](#).

Der er ca. 5.100 fuldtidsansatte i Sundhed og Omsorg.

Værdighed - 'Jeg bestemmer selv'

Værdighedspolitikens visioner hænger nært sammen med alle Sundhed og Omsorgs borgervendte ledetråde, og er bl.a. oversat til effektmålet 'Jeg bestemmer selv'. Det handler grundlæggende om, at borgerne skal have magten i eget liv, dvs. have indflydelse og træffe selvstændige valg. Samtidig er værdighed naturligvis også, at andre tager over, træffer valg og drager omsorg, hvis man ikke længere kan selv.

Målet belyses for det første med den samlede tilfredshed blandt borgere i hjemmeplejen og plejehjem, som har meget nær sammenhæng med borgernes oplevelse af samarbejdet med personalet. For det andet belyses det med et nyt spørgsmål i brugertilfredshedsundersøgelserne, som handler om borgernes oplevelse af 'al magt' og værdighed.

Udviklingen i resultaterne viser, at der er særligt behov for at prioritere hjemmeplejen. De igangværende indsatser vedr. rekruttering og fastholdelse af personale og implementering af ny omsorgsjournal har bl.a. til hensigt at styrke borgernes oplevelse af værdighed og selvbestemmelse. Det samme gælder det pågående arbejde med bedre sektorovergange, sammenhængende borgerforløb, fleksibel hjælp og hjemliggørelse. Ad den vej forventes deres samlede tilfredshed med hjemmeplejen at udvikle sig positivt.

Medborgerskab og fællesskab - 'Vi er sammen'

Medborgerskabspolitikens visioner og Aarhusmålet vedr. fællesskab og medborgerskab er internt i Sundhed og Omsorg oversat til effektmålet 'Vi er sammen'.

Målet belyses med andelen af borgere i hjemmepleje og plejehjem, som er ensomme/ufrivilligt alene.

Både på kommunalt niveau og specifikt blandt de ældre er der behov for et styrket fokus på netop ensomhed. Sundhed og Omsorg arbejder derfor med at øge livsglæden og trivsel blandt borgerne i Aarhus – bl.a. via Folkebevægelsen mod ensomhed og "bevægelsen" Genlyd. Pårørendeindsatser og oplevelsesmedarbejdere er blandt de tiltag, der skal få plejehjemmene til at summe af liv og mindske ensomheden blandt de ældre.

Samtidig er styrket frivillighed højt på dagsordenen - ikke mindst i kraft af Aarhus Kommunes titel som Europæisk Frivillighedshovedstad 2018, hvor Sundhed og Omsorg er hovedansvarlig for det tværmagistratslige arbejde.

Sundhed og Omsorgs mål - dvs. den værdi, afdelingen skal bidrage til blandt borgerne - er gengivet samlet i målskemaet nedenfor.

MÅL

	R 2016	R 2017	B 2018	B 2019
Sundhed og trivsel - 'Hjælp mig, så jeg kan klare mig selv'				
Mindst 9 ud af 10 borgere over 65 skal ikke modtage praktisk hjælp eller personlig pleje (%)	87,2	😊 88,0	88,5	≥ 90%
Andelen af borgere i hjemmepleje og plejehjem med et godt selv vurderet helbred skal stige (%), note 1	55	52	-	≥ R2018
Værdighed - 'Jeg bestemmer selv'				
Andelen af borgere, der alt i alt er tilfredse med hjemmepleje og plejehjem skal stige (%)	78	76	77	≥ R2018
Andelen af borgere i hjemmepleje og plejehjem, der oplever 'al magt'/værdighed skal stige (%)	-	-	-	≥ R2018
Medborgerskab og fællesskab - 'Vi er sammen'				
Andelen af borgere i hjemmepleje og plejehjem, der ikke føler sig ensomme/ufrivilligt alene, skal stige (%), note 1	89	😊 89	89	≥ R2018

Et minus og/eller manglende smiley betyder, at der ikke foreligger data. Dette kan skyldes, at en undersøgelse ikke er lavet i det pågældende år eller, at der er tale om et nyt eller ændret budgetmål. Note 1: De viste resultater for 2016 og 2017 omfatter borgere i hjemmepleje og plejehjem. Når der aflægges regnskab for 2019, vil det også være muligt at medtage besvarelser fra borgere, der er i forløb i regi af Folkesundhed.

YDELSER

Sundhed og Omsorgs indsatser fordeler sig på en række hovedområder.

- Drift af lokalcentre og plejehjem
- Madtilberedning og drift af caféer på lokalcentre
- Pleje og praktisk hjælp til alle borgere uanset alder
- Hjælpe midler til alle borgere uanset alder
- Akut- og rehabiliteringstilbud
- Aktivitets- og træningstilbud
- Sundhedsfremme, forebyggelse og genoptræning
- Inddragelse af frivillige og civilsamfund

Aktivitets- og produktivitetstal i Sundhed og Omsorg

	R 2013	R 2014	R 2015	R 2016	R 2017
Antal modtagere af hjemmehjælp, note 1	7.692	7.437	7.072	6.859	-
Antal visiterede timer pr. modtager pr. år, note 1	161	161	165	174	-
Antal modtagere af træning (ekskl. rehabilitering og § 140), note 1	1.346	1.589	1.732	1.690	-
Forebyggelige indlæggelser (indlæggelsesdiagnose)	-	-	2.742	2.749	2.829
Antal frivillige som faciliterer og samarbejder med lokalcentre og plejehjem om aktiviteter for borgere, note 2	2.595	2.829	2.749	2.819	-

Note 1: Alle aktivitetstal for 2017 er forsinket som følge af overgang til CURA (system). Note 2: Opgørelsen af antal frivillige ændres i løbet af 2018 som følge af nye retningslinjer vedr. forsikring af frivillige.

6-by nøgletal

Der henvises til den officielle rapport, som kan findes via nedenstående links.

[Ældreområdet: 6-by Nøgletal regnskab 2017 side 50](#)

[Sundhedsområdet: 6-by Nøgletal regnskab 2017 side 32](#)

Særlige indsatsområder

Med henblik på at håndtere de væsentligste udfordringer på sundheds- og ældreområderne vier Sundhed og Omsorg følgende prioriterede temaer et særligt fokus: Hjemmeplejen, Demens, Besjæling, Det nære sundhedsvæsen, Træning og rehabilitering samt Ulighed i sundhed

Samtidig har det høj prioritet at håndtere de helt aktuelle særlige udfordringer, som handler om rekruttering, ventetider, CURA, forløbsmodel og datainformeret ledelse/udvikling af faglige mål med effekt for borgerne.

RESSOURCER

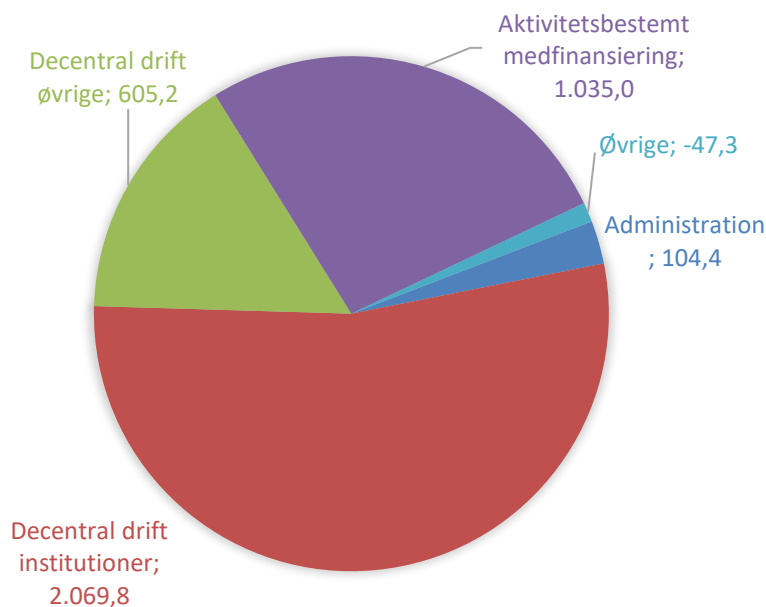
I 2019 er Sundhed og Omsorgs budget på 4,1 mia. kr., fordelt med 3,8 mia. kr. til drift og 0,3 mia. kr. til anlæg.

Driftsbudgettets største post er den decentrale drift af ældreområdet på i alt 2,7 mia. kr. Heri indgår institutionerne, som varetager ydelserne i forhold til

borgerne - rehabilitering, pleje og praktisk hjælp, sygepleje og træning m.m. Den øvrige del af decentral drift er bl.a. hjælpemidler, sundhedsområdet, samt betaling for borgere i andre kommuner.

Den næststørste post på 1 mia. kr. er den såkaldte "aktivitetsbestemte medfinansiering", som er kommunens betaling til Region Midtjylland for aarhusianere, der indlægges på sygehuse, går til praktiserende læger, speciallæger, private fysioterapeuter m.m.

Fordeling af nettodriftsudgifter i budget 2019 på 3.767 mio. kr

Udviklingen i budgettet

Sundhed og Omsorgs regnskab og budget for 2017 til 2022

Mio. kr. i 2019-priser	R2017	B 2018	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Nettodriftsudgifter	3.622	3.756	3.767	3.810	3.789	3.865
Nettoanlægsudgifter	154	433	306	257	120	16

Driftsbudgettet stiger relativt lidt fra 2018 til 2019-2021. Det skyldes de vedtagne besparelser i budget 2019. Besparelserne er også indregnet i 2022, men det modsvares af en større tilvækst fra budgetmodellen.

Anlægsudgifterne stiger fra 2017 til 2018-2021. Det skyldes primært, at Generationernes Hus (100 plejeboliger og 100 ældreboliger) og Abildgården (105 plejeboliger) forventes bygget i denne periode.

Kultur og Borgerservice

SAMMENHÆNG MELLEM RESULTATER OG RESSOURCER

Kultur- og Borgerservice er ansvarlig for en lang række opgaver og tilbud inden for blandt andet idræt, kultur, events, musik, borgerservice og biblioteker. De overordnede visioner og målsætninger er fastlagt i tre selvstændige politikker, som sædvanligvis gælder for en 4-årig periode.

De væsentligste retninger og målsætninger i politikkerne er resumeret nedenfor og udmøntet i udvalgte mål, aktivitets- og produktivitetstal, som indfanger en del af virksomheden.

De gældende politikker i Kultur og Borgerservice findes i fuld længde her:

<https://aarhus.dk/demokrati/politikker-og-planer/kultur-idraet-og-fritid/>

Sport og Fritid

Sports- og fritidspolitikken for 2018-2021 fokuserer på sunde fællesskaber i bevægelse og balance og har som overordnet målsætning, at Aarhus på sports- og fritidsområdet skal have aktivitetstilbud, der understøtter det gode liv. Det skal være let at komme i gang med aktiviteter, og der skal være aktivitetsmuligheder for alle målgrupper.

Aarhus skal være en by med et sports- og fritidsområde i udvikling, som er kendetegnet ved en mangfoldighed af forenings- og fritidstilbud. Aktiviteter, som involverer, udfordrer og overrasker borgerne. Dette sker, når borgerne involverer sig aktivt og tage et medansvar som deltagere og frivillige.

Sport- og fritidsområdet er karakteriseret ved en mangfoldighed af frivillige aktører og at kommunen i høj grad stiller tilskud og rammerne til rådighed. Med politikken er der vedtaget en ambition om, at der skal være en løbende udbygning af fritids- og idrætsfaciliteterne, så udbuddet af faciliteter fastholdes i takt med, at der bliver flere indbyggere. Det er nødvendigt såvel at gentænke, optimere, udbygge og modernisere faciliteterne. Der er ikke pt. afsat midler til en udbygning i takt med befolkningsudviklingen. Derfor er der ikke opstillet et konkret mål på området.

Det er vigtigt at særligt børn og unge involveres og fastholdes i et aktivt børne- og ungdomsliv. Derfor er der et mål, som fokuserer på deres deltagelse i folkeoplysende foreninger.

Kulturområdet

Visionen for kulturområdet i Kulturpolitikken er:
Aarhus - en international by, hvor kulturen sætter dagsorden

Organisation

- Kultur og Borgerservice dækker områderne Sport og Fritid, Kultur samt Borgerservice og Biblioteker
- Der er ca. 718 fuldtidsansatte i Kultur og Borgerservice
<https://aarhus.dk/om-kommunen/kultur-og-borgerservice/organisation/>

Visionen tegner et billede af en by, hvor kulturen er en central drivkraft i byens udvikling, og "det gode liv" er i centrum. Byen tager erfaringer og oplevelser fra Kulturhovedstad 2017 med sig i form af et højnet kunstfagligt niveau med stærke faglige netværk og nyskabelser i den kunst og kultur, der produceres og præsenteres i byen i et styrket produktionsmiljø. Der er fokus på tilgængelighed i bredeste forstand, så kunst og kultur når ud til så mange mennesker som muligt.

I de to Epinion-undersøgelser, der er gennemført i 2016 og 2018, fremhæver borgerne at byens kulturliv, samt natur, er forhold, som gør Aarhus til en god by. Kulturområdet er således både det, der tiltrækker og fastholder borgerne og noget, der kan være en driver i mange sammenhænge. Aarhus 2017 var med til at gentænke samarbejder, sætte fokus et bredere kulturbegreb, kompetenceudvikling og internationalt udsyn.

På kulturområdet kan det være vanskeligt at måle den konkrete effekt af indsatsen, men Kultur og Borgerservice vil have som mål, at mindst lige så stor andel af borgerne ved næste måling i 2020 angiver kulturliv som noget der gør Aarhus til en god by.

Udviklingen i Musikhusets arrangementsvirksomhed, Symfoniorkesterets koncertaktiviteter og publikumssøgningen til en række større museer følges i opgørelsen af aktivitetstallene.

Borgerservice og Biblioteker

Den nuværende politik for Borgerservice og Biblioteker har overskiften *Fælleskab for alle*. I politikperioden har der været fokus på at udbygge samarbejder og partnerskaber og at "genopfinde" bibliotekerne som medborgercentre og med åbningen af Dokk1 som det nye fyrtårn i Aarhus. Demokratisk dannelse og den digitale by er andre væsentlige indsatsområder i politikken. Borgerne bruger biblioteker/medborgercentre med de tilhørende faciliteter, materialer og digitale ressourcer både hjemmefra og ved besøg. Det er fortsat vigtigt at de fysiske faciliteter udnyttes. Derfor er der mål for besøgaktiviteten, som omfatter besøg i såvel bemandet som ubemandet åbningstid.

Borgerservice arbejder med at tilrettelægge borgerservicetilbuddene med fokus på både effektiv ressourceudnyttelse og den enkelte borgers behov. Digital selv- og medbetjening er blevet en integreret del af moderne offentlig service. Borgerservice skal hjælpe borgerne i den digitale kommunikation med det offentlige og tage hånd om dem der har særlige behov.

Borgerservice og Biblioteker arbejder på en ny politik, der forventes vedtaget i begyndelsen af 2019. Budgetmål og indikatorer revurderes i forbindelse med politikudarbejdelsen.

MÅL

Kultur og Borgerservice	R 2016	R 2017	B 2018	B 2019
Børn og unge skal have et aktivt fritidsliv og deltage i byens foreningsliv				
Børn og unges deltagelse i folkeoplysende foreninger skal være på samme niveau eller højere end gennemsnittet for de seneste 3 år. Måles ved deltagertimer pr. indbygger i aldersgruppen	57,5	😊 60,2	58,7	56,65
Borgere i Aarhus skal fremhæve byens kulturliv som forhold, der gør Aarhus attraktiv				
Andel af borgere som i det åbne spørgsmål nævner kultur i <i>top-of-mind</i> indskydelse af, hvad der gør Aarhus til en god by for dig, skal være på samme niveau eller højere	38	-	- ¹	-

¹ Der er foretaget en faktisk måling i 2018, hvor andelen udgør 40%

Kultur og Borgerservice	R 2016	R 2017	B 2018	B 2019
Den samlede besøgsaktivitet i Dokk1 og på medborgercentre skal som minimum fastholdes i 2019				
Besøg Biblioteker i alt (i 1.000)	☹️ 2.401	😊 2.563	2.300	2.230
<i>Heraf Dokk1</i>	😊 1.209	😊 1.346	1.100	1.030
<i>Heraf medborgercentre</i>	☹️ 1.192	😊 1.217	1.200	1.200

YDELSER

Kultur og Borgerservice er karakteriseret ved primært at løse serviceopgaver, hvor serviceniveauet er fastlagt via byrådet.

Kultur og Borgerservice tilbyder borgerne en række servicetilbud via kommunale institutioner, stiller faciliteter til rådighed for foreningslivet og andre brugere, samt yder tilskud til foreninger og selvejende institutioner. Ydelserne er kort oplyst nedenfor.

- **Sport & Fritid:** boldbaner, haller og idrætslokaler, tennisbaner, svømmehaller og friluftsbade, atletikbaner, skøjtehal m.v. Dertil kommer tilskud til foreningsaktiviteter og lokaler.
- **Kultur:** Musikhuset, Aarhus Symfoniorkester, Aarhus Musikskole, Godsbanen, Børnekulturhuset, Filmby Aarhus. Dertil kommer tilskud til en række museer og teatre, bl.a. ARoS, Den Gamle By og Moesgaard m.fl.
- **Borgerservice og Biblioteker:** Borgerservicecenter (Dokk1), Hovedbibliotek (Dokk1), 18 medborgercentre og Aarhus Stadsarkiv.
- **Aarhus Events:** Kommunens eventenhed, forankret i Kultur og Borgerservice. Via puljer til sports- og kulturelle events hverves, udvikles og afvikles større og strategiske events.

Aktivitets- og produktivitetstal i Kultur og Borgerservice

	R 2013	R 2014	R 2015	R 2016	R 2017
Bibliotekerne: Udvikling i antal besøgende ift. lønudgiften. 2014=100	-	100	110	109	118
Musikhuset Aarhus: Udvikling i solgte billetter pr. årsværk. 2013=100	100	111	129	129	120
Musikhuset Aarhus: Belægningsprocent i salene (%)	73	70	76	77	78
Aarhus Musikskole: Udvikling i antal elever ift. nettoudgifter. 2014=100	-	100	86	99	98

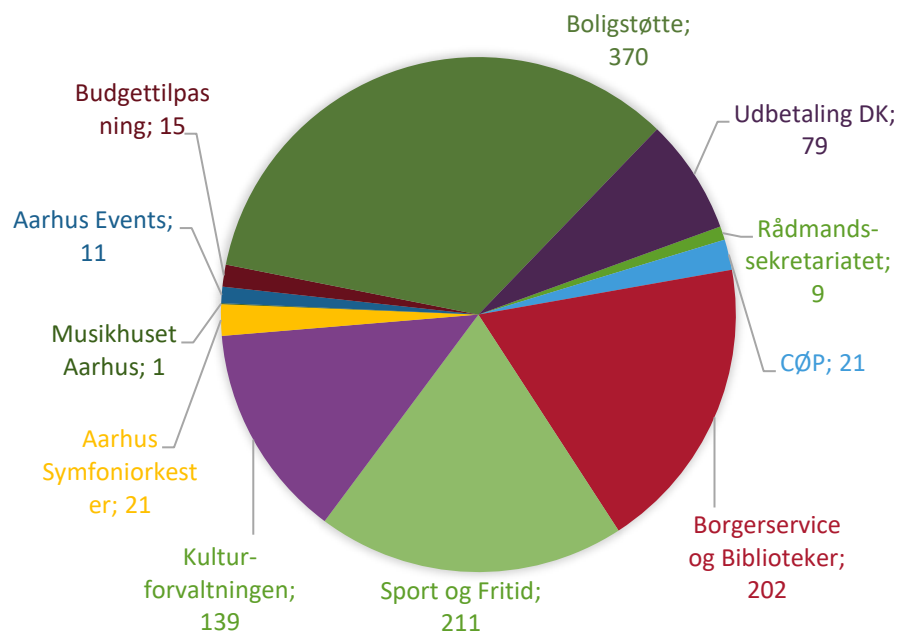
6-by nøgletal

[Sport og fritid s.25](#), [Kultur s.30](#) og [Biblioteksområdet s.27](#)

RESSOURCER

Kultur og Borgerservice har et decentraliseret område på 637 mio. kr. (2019). Hertil kommer det ikke-decentraliserede område på 449 mio. kr. Bruttoudgifterne er på 1.343 mio. kr. og bruttoindtægterne er på 256 mio. kr. Fordelingen mellem områderne ses nedenfor.

Fordeling af nettodriftsudgifter i budget 2019 på 1.086 mio. kr.

Udviklingen i budgettet

Kultur og Borgerservices regnskab og budget for 2017 til 2022

Mio. kr. i 2019-priser	R2017	B 2018	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Nettodriftsudgifter	1.100	1.102	1.086	1.060	1.052	1.053
Nettoanlægsudgifter	89	89	77	42	51	34

I perioden er der en række tekniske justeringer af budgettet, blandt andet forventes et fald i udgifter til administrationsgebyret til Udbetaling Danmark og der overføres midler til bygningsvedligeholdelse på Dokk1.

Børn og Unge

SAMMENHÆNG MELLEM RESULTATER OG RESSOURCER

Den overordnede politiske vision for Børn og Unge er fastlagt i børne- og ungepolitikken, som det samlede daværende byråd vedtog i december 2015. Børne- og ungepolitikken udgør grundlaget for arbejdet med alle børn og unge 0-18 år, – lige fra det første møde med sundhedsplejersken, over barnets daginstitutions-, skole- og fritidsliv og til vejen ind i en ungdomsuddannelse.

Med budgettets effektmål omsætter byrådet denne vision i en mere konkret retning og et politisk fastsat ambitionsniveau for Børn og Unge under ét. De overordnede effektmål er:

- **Læring og udvikling:** Alle børn og unge udvikler og udfolder deres potentialer optimalt. De er aktive i egen læring, er motiverede, ihærdige og vedholdende, og har de faglige, personlige, sociale og kulturelle kompetencer, der skal til, for at ruste dem til deres videre uddannelses-/dannelsesforløb.
- **Fællesskaber:** Alle børn og unge er en aktiv og værdsat del af et forpligtende fællesskab. De respekterer deres medmennesker og begår sig i forskellighed og mangfoldighed. De deltager aktivt i samfundet som demokratiske medborgere og er bevidste om deres medansvar for det samfund, de lever i.
- **Sundhed og trivsel:** Alle børn og unge har en god og sund opvækst. De trives, er glade og robuste, og de har selvværd og mod på tilværelsen. De er aktive i forhold til egen livskvalitet og er i stand til at træffe reflekterede og kloge valg.

Ydermere besluttede byrådet i marts 2016, at Børn og Unge skulle omsætte børne- og ungepolitikens vision og de overordnede effektmål i nye strategier, som understøtter Børn og Unges arbejde med at realisere målene. Under overskrifterne 'Samskabelse', 'Vidensbaseret praksis', 'Tidlige, rettidige indsatser og forebyggelse', 'Helhedssyn' samt 'Attraktive og bæredygtige arbejdspladser' skærper de nye strategier rammen for arbejdet med alle børn og unge, og fastholder vigtigheden af at arbejde med de bagvedliggende forhold fremfor at fokusere på synlig risikoadfærd.

Som alternativ til detailstyring angiver vision, effektmål og strategier således den fælles retning for hele organisationen, samt rammerne for det lokale råderum – og inden for dette råderum er selve tilrettelæggelsen af det daglige pædagogiske arbejde lagt i hænderne på de enkelte dagtilbud, skoler, fritids- og ungdomstilbud.

Årsberetningen for 2017 viser, at det samlet set går rigtig godt for ca. 85 % af de aarhusianske børn og unge, og Børn og Unges ydelser fungerer for de fleste. Der gælder dog også fortsat en række velkendte, men til stadighed mere velbelyste udfordringer:

- Dels har mellem 10 % og 20 % af de 0-6-årige større vanskeligheder med sundhed, trivsel, robusthed, fællesskaber, sprog, læring og udvikling end deres jævnaldrende.
- Der gælder fortsat en generel udskolingsproblematik, som handler om de unges motivation, deres oplevelse af faglige udfordringer og medbestemmelse, samt deres sundhed.
- Endelig er der på tværs af 0-18-års perspektivet forskellige mindre grupper af børn og unge, som er i risiko for at blive 'hægtet af', herunder:
  - Børn og unge, som af forskellige grunde er sårbare/udsatte, eksempelvis pga. deres sociale baggrund, pga. særlige behov eller decideret social udsathed. Der er bl.a.

Organisation

Børn og Unge er inddelt i 8 geografiske områder (dagtilbud og skoler), et bydækkende fritids- og ungdomsområde samt en enhedsforvaltning, der skal understøtte de lokale enheder og bidrage til at sikre helhed og sammenhæng i hele 0-18-årsperspektivet. Der er ca. 14.000 ansatte (ca. 10.000 fuldtidsstillinger) i Børn og Unge

- behov for et særligt fokus på børn i specialklasser, specialskoler og modtagelsesklasser.
- Børn og unge med dansk som andetsprog, herunder flygtninge.

Med henblik på at imødekomme disse udfordringer har Børn og Unge siden vedtagelsen af budgetterne for 2015 og 2016 styrket organisationens fokus på tidlige og forbyggende indsatser og påbegyndt konkrete investeringer (53,8 mio. kr.) i samme, som hver for sig og tilsammen skal bidrage til hhv. styrkede forudsætninger hos børnene og de unge, og et styrket forældre-samarbejde. Baggrunden for de tidlige indsatser var, at der skulle effektiviseres, dvs. at stadig flere børn skulle klare sig bedre for færre udgifter. Derfor besluttede byrådet at iværksætte en investering via opsparring og fremrykning af besparelser med henblik på at muliggøre de effektiviseringsgevinster, som var pålagt. Hen over 2016 har Børn og Unge således udviklet og pilotafprøvet en række konkrete indsatser, som iværksættes bydækkende i perioden primo 2017 til ultimo 2019. Effekterne af disse indsatser følges nøje. Ved udgangen af 2017 begyndte der at tegne sig et billede af den effekt, der kan forventes af projekterne. Samlet set indikerer evalueringer, at de tidlige indsatser producerer nogle positive resultater. Det er dog fortsat for tidligt at spore en konkret effekt hos børnene.

Loke – stærkere læringsfællesskaber er en kulturudviklingsproces, som skal udmønte børne- og ungepolitikens visioner. Målet med de stærkere læringsfællesskaber er at øge børnene og de unges læring, udvikling og trivsel uden merforbrug ved at igangsætte udviklingen af en samarbejdskultur, der kan styrke Børn og Unge som én samlet organisation.

Endelig er det nødvendigt at sikre gode fysiske rammer om det pædagogiske arbejde med børnene og de unge. I den forbindelse vil der over de kommende år både være behov for at sikre tidssvarende faciliteter til de børn og unge, der allerede bor i Aarhus Kommune, og behov for at sikre tilstrækkelig kapacitet til de børn og unge som kommunen forventes at vokse med. Derfor vil der i de kommende år være et stigende behov for at afsætte byggegrunde og økonomi til nye dagtilbudsafdelinger, og der vil være behov for udbygning af skolerne og nybyggeri af yderligere skoler i Lisbjerg og i de byfortættede vækstområder.

MÅL

	R 2016	R 2017	B 2018	B 2019
Læring og udvikling				
Mindst 85 % af alle 3-årige børn skal have et alderssvarende sprog (dansk som modersmål og dansk som andetsprog under ét) (%)	-	☹️ 82,0	≥ 85	≥ 85
Mindst 95 % af eleverne skal påbegynde en ungdomsuddannelse (15 mdr. efter definitivt afsluttet folkeskole) (%)	☹️ 89,9	☹️ 90,6	≥ 95	≥ 95
Fællesskaber				
Højst 5 % af eleverne må opleve ensomhed (alle elever i 4.-9. klasse under ét) (%)	5,8	5,0	Ikke fastsat	≤ 5
Sundhed og trivsel				
Elevernes samlede gennemsnitlige fravær skal være under 6 % (alle elever under ét) (%)	😊 5,4	😊 5,4	< 6	< 6
Højst 15 % af eleverne må være overvægtige (alle elever i 0., 6. og 9. klasse under ét) (%)	😊 14,6	☹️ 15,1	≤ 15	≤ 15

YDELSER

Børn og Unge har ansvaret for hovedparten af de kommunale tilbud til de 0-18-årige, herunder ansvar for følgende ydelser:

- Dagtilbud, herunder dagplejen
- Folkeskoler, herunder skolefritidsordninger
- Fritids- og ungdomstilbud
- Børnesundhed, herunder Sundhedsplejen og Tandplejen
- Vidtgående specialundervisning til børn, specialskoler, sprogstøtte samt specialpædagogisk bistand

Aktivitets- og produktivitetstal i Børn og Unge

	R 2013	R 2014	R 2015	R 2016	R 2017
Elev/lærer-ratio	12,58	12,48	12,39	12,64	12,73
Andel af lærernes tid, der jf. den nuværende definition går til undervisning ¹⁾ (%)	35,10	37,39	37,83	37,94	37,89
Børn pr. pædagogisk medarbejder i dagtilbud	4,2	4,3	4,3	4,3	4,2
Børn pr. pædagogisk medarbejder i SFO	11,1	12,0	13,5	14,2	13,6

Note 1) Der er tale om planlægningstal/budgettal, og der anvendes et udvidet undervisningsbegreb og fra 2014/15 indgår en vægtning af den understøttende undervisning. Specialskolerne (Stensagerskolen og Langagerskolen) indgår ikke i opgørelsen mens Kaløvigskolen med i opgørelsen som en del af Sølystskolen fra 2014/2015.

6-by nøgletal

[Skoler: 6-by Nøgletal 2017 side 19](#)

[Dagpasning: 6-by Nøgletal 2017 side 34](#)

Særlige indsatsområder

Som supplement til de overordnede politiske effektmål vil Børn og Unge over de kommende år arbejde særligt fokuseret med nedenstående særlige indsatsområde samt senere beskrive politiske hensigtserklæringer.

Øvrige særlige indsatser:

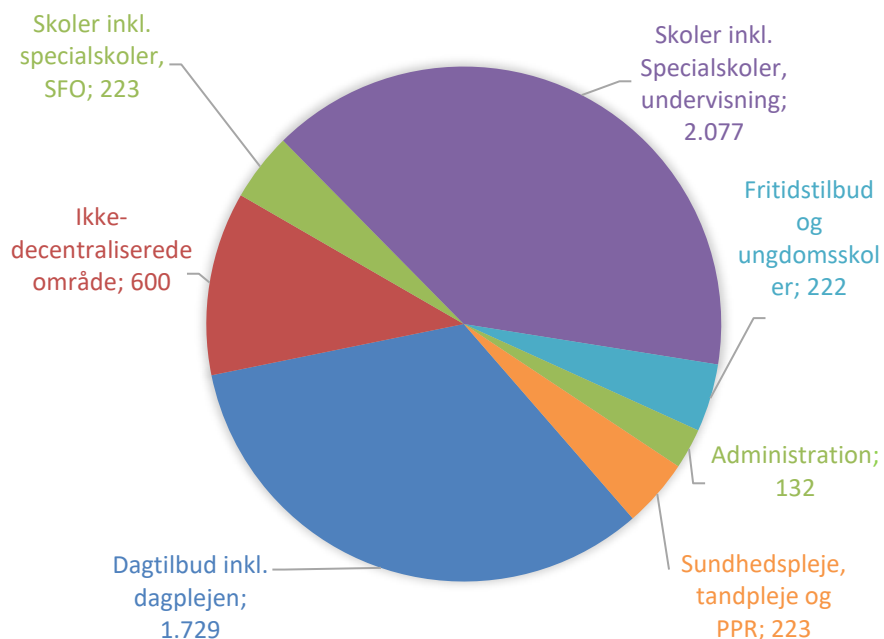
- Vækst: Befolkningen i Aarhus vokser, og i takt med at byrådets mål om byfortætning og udbygning med flere boliger og arbejdspladser udmøntes, kommer der flere aarhusianere og også flere børn og unge, der har behov for pasning og et sted at gå i skole. Børn og Unge vil derfor udarbejde en kapacitetsanalyse på 0-18 års området, der beskriver mulighederne for rettidigt at sikre kapacitet på skole- og dagtilbudsområdet. Analysen drøftes løbende i Børn og Unge-udvalget og kan præsenteres for byrådet ultimo 2018 og medio 2019. Analysen forholder sig samtidig til byrådets anmodning om at vurdere behovet for yderligere skolebyggeri og samtidig etablere idrætsfaciliteter til det lokale foreningsliv.

RESSOURCER

Det samlede bruttobudget for Børn og Unge er på ca. 6,6 mia. kr. i 2019. Indtægterne, der primært består af forældrebetaling, udgør ca. 1,1 mia. kr. og nettobudgettet er dermed ca. 5,5 mia. kr. fordelt på anlæg og drift.

Budgettet fordeler sig med ca. 4,6 mia. kr. netto på det decentraliserede driftsområde, ca. 0,6 mia. kr. netto på de ikke decentraliserede driftsområde samt i et anlægsbudget på 0,3 mia. kr.

Fordeling af nettodriftsudgifter i budget 2019 på 5.207 mio. kr.

Udviklingen i budgettet

Børn og Unges regnskab og budget for 2017 til 2022

Mio. kr. i 2019-priser	R2017	B 2018	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Nettodriftsudgifter	5.167	5.363	5.207	5.184	5.215	5.261
Nettoanlægsudgifter	291	408	282	265	68	18

Aarhus er en by i betydelig vækst i disse år, hvilket afspejles i Børn og Unges budget, der vokser i budgetperioden via budgetmodellerne. Midler fra budgetmodellerne justerer Børn og Unges budget på baggrund af demografi-udviklingen og har til formål at sikre, at serviceniveauet kan fastholdes (med forudsatte stordriftsfordele i modellerne) samtidig med, at der indskrives flere i Børn og Unges tilbud.

Budgetmodellerne tilføjer i det sidste overslagsår ca. 263 mio. kr. i forhold til budget 2018.

Samtidig afspejler budgettet også reduktioner på en række områder. I forbindelse med budget 2019 er Børn og Unges budget reduceret med 43 mio. kr. i det sidste år i budgetperioden som følge af nye årlige besparelser og 20 mio. kr. som følge af den økonomiske politik.

Af budgetforliget for 2018 følger rammereduktioner i Børn og Unge på ca. 27 mio. kr. i det første år i budgetperioden via aftrapning af kompensation for barselsudligning samt besparelser på eksterne konsulenter. Reduktionerne stiger hen over budgetperioden og i det sidste år i budgetperioden reduceres Børn og Unges ramme med netto 74 mio. kr. årligt som følge af budget 2018.

Et væsentligt element i at realisere de årlige krav om effektiviseringer, er det styrkede fokus på tidlige og forebyggende indsatser som også er en hjørnesten i Børne- og ungepolitikken. I budgetforslaget er således afsat betydelige midler til investeringer i tidlige og forebyggende indsatser. De afsatte midler investeres bl.a. i såvel personalets faglige kompetencer som i indsatser for og sammen med børn og forældre.

Midlerne er afsat i regnskaberne for 2014, 2015 samt 2016, og indgår som del af det samlede effektiviseringsoplæg, som blev vedtaget med budgettet for 2016. I budgetforslaget budgetterer Børn og Unge med fuld anvendelse af alle opsparede midler.

Børn og Unge har i 2016 og 2017 haft et meget højt aktivitetsniveau på anlægsområdet. Forventningerne er, at i takt med at større anlægsprojekter afsluttes, kommer der nye store skolebyggerier til, hvor en skole i Nye er det næste store anlægsprojekt og der forventes mange byggerier på dagtilbudsområdet. Det er derfor forventningen, at anlægsniveauet i de kommende år vil være på et fortsat højt niveau for at sikre pasningsgarantien og skoler til alle i en by i vækst. Det forventede høje anlægsniveau er ikke aktuelt afspejlet i det nuværende anlægsbudget efter 2019, da midlerne ikke er udmøntet fra anlægsreserven eller den lokale byudviklingsøkonomi.

Borgmesterens Afdeling

SAMMENHÆNG MELLEM RESULTATER OG RESSOURCER

Borgmesterens Afdeling har, i modsætning til øvrige magistratsafdelinger, der arbejder på de borgerrettede serviceområder, ingen budgetmål.

Borgmesterens Afdelings målsætninger er fastlagt af byrådet i en række konkrete beslutninger. Et eksempel herpå er Erhvervsplanen 2018-2019, der sætter de brede rammer for den erhvervs- og bypolitiske indsats i Aarhus.

Tilsvarende danner eksempelvis den fælles strategi for udsatte boligområder samt tryghedsstrategien rammerne for det arbejde, der udføres med afsæt i visionen om en god by for alle.

Endelig er den interne målsætning om at hjælpe byrådet med den økonomiske styring samt at levere effektive, fælles løsninger til kommunen fastlagt bl.a. af byrådets økonomiske politik, mål for effektivisering, indkøbspolitikken samt af Digitaliseringsstrategien, hvis sigte er at fremme medborgerskab, samskabelse, vækst og effektivisering gennem øget digitalisering.

Borgmesterens Afdelings mission er at hjælpe byrådet, magistraten og borgmesteren med at understøtte, at der skabes vækst, beskæftigelse og udvikling i bysamfundet Aarhus, samt at lede og udvikle organisationen Aarhus Kommune.

Borgmesterens Afdeling skal understøtte visionen om, at Aarhus er en god by for alle, en by i bevægelse, og en by med handlekraft og fællesskab. For at opfylde visionen arbejder Borgmesterens Afdeling også løbende på at styrke innovation, medborgerskab og udvikling af udsatte boligområder.

Arbejdet med at omdanne de udsatte boligområder til attraktive og trygge bydele er allerede i fuld gang i tæt samarbejde med magistratsafdelingerne, boligorganisationerne, civilsamfundet, politiet og andre aktører. Vi er allerede i gang med fysisk omdannelse i Gellerup/Toveshøj og Viby Syd. Nu står vi overfor nye beslutninger både nationalt og lokalt og skal også i gang andre steder i byen. For eksempel skal vi i gang med de næste faser i Gellerup/Toveshøj, og vi skal også i gang med en ny udviklingsplan for Bispehaven.

Internt i kommunen er det målsætningen at hjælpe byrådet med at styre kommunens økonomi samt at levere effektive, fælles løsninger på tværs i Aarhus Kommune.

Borgmesterens Afdelings udførelse af opgaverne bygger på Aarhus Kommunes fælles visioner i "Fortællingen om Aarhus". Opgaverne løses i tæt kontakt med politikere, borgere, bysamfund, virksomheder, leverandører, andre offentlige myndigheder, organisationer, boligforeninger og magistratsafdelingerne i kommunen.

YDELSER

Borgmesterens Afdeling er en administrativ afdeling, og der opsættes ikke produktivitet- og aktivitetstal for afdelingen.

RESSOURCER

Det samlede bruttobudget for Borgmesterens Afdeling er på 803 mio. kr. Indtægterne (primært statsrefusioner) udgør 20 mio. kr. og nettobudgettet er dermed på 783 mio. kr. fordelt på anlæg og drift. Den decentraliserede drift udgør 317 mio. kr.

Organisation

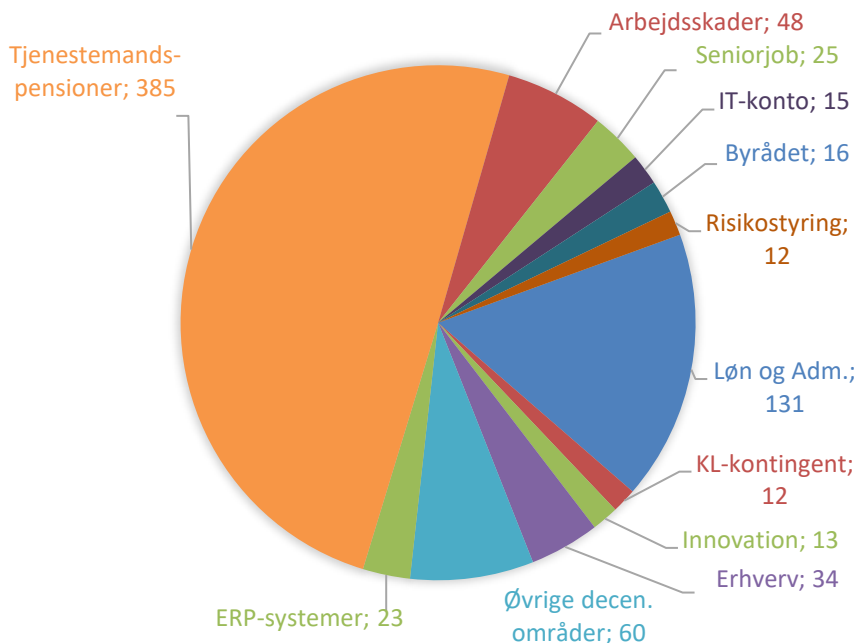
Borgmesterens Afdelings organisationsdiagram findes her: [Organisationsdiagram](#)

Der er ca. 336 fuldtidsstillinger i Borgmesterens Afdeling, eksklusiv beskyttede stillinger og seniorjob-ordningen.

Fordeling af nettodriftsudgifter i budget 2019 på 767 mio. kr

Note: Statens bidrag til Kunstmuseet på -6,7 mio. kr. er udeladt af diagrammet.

Udviklingen i budgettet

Borgmesterens Afdelings regnskab og budget for 2017 til 2022

Mio. kr. i 2019-priser	R2017	B 2018	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Nettodriftsudgifter	711	732	767	731	738	748
Nettoanlægsudgifter	26	13	16	28	19	12

Udviklingen i nettodriftsudgifterne kan særligt tilskrives stigning i udgifter til tjenestemandspensioner samt det budgetlagte forbrug af opsparing.

Bilag

Nye hensigtserklæringer

I budgetforliget for 2019-2022 vedtog byrådet følgende nye hensigtserklæringer:

Nr.	Hensigtserklæring	Afdeling
1.	Borgmesterens Afdeling skal forelægge et mere detaljeret overblik over de økonomiske konsekvenser af aftalen om udsatte boligområder forud for budgetlægningen for 2020-2023.	BA
2.	Børn og Unge skal afsøge mulighederne for dispensation fra reglen om højst 30% børn fra udsatte boligområder i en dagtilbudsafdeling for at undgå udgifter til erstatningsbyggeri. Kan Aarhus Kommune ikke få dispensation, skal Børn og Unge fremsende en indstilling til byrådet med forslag til en plan for, hvordan pasningsgarantien fortsat kan sikres.	MBU
3.	Børn og Unge skal fremsende en indstilling om udmøntning af læringstilbuddet.	MBU
4.	Børn og Unge skal i samarbejde med Borgmesterens Afdeling og Teknik og Miljø igangsætte et arbejde med at udrede de planlægningsmæssige og økonomiske forhold for udvidelse af skolekapaciteten og bedre udnyttelse af eksisterende kapacitet via byudvikling. Kultur og Borgerservice og øvrige afdelinger inddrages i arbejdet.	MBU + BA + MTM + øvrige
5.	Børn og Unge skal i samarbejde med Borgmesterens Afdeling udarbejde en analyse af folkeskolernes økonomi, herunder især økonomien i normalundervisningen. Analysen forelægges byrådet før sommeren 2019, og forud drøftes analysen i såvel Børn- og Unge-udvalget, Økonomiudvalget og Magistraten.	MBU + BA
6.	Børn og Unge skal igangsætte en proces, hvor skoleledere, dagtilbudsledere og de administrative ledere involveres i en drøftelse af, hvordan der kan sikres en effektiv administration, og at den lokale opgavevaretagelse støttes bedst muligt i skoler, dagtilbud m.v.	MBU
7.	Børn og Unge skal sikre, at Midtbyklubben skal forblive i egne lokaler.	MBU
8.	Børn og Unge skal udarbejde en samlet plan for styrkelse af indsatsen for ord- og talblinde, så der sikres lige deltagelsesmuligheder for alle ord- og talblinde elever i Aarhus Kommune.	MBU
9.	Sundhed og Omsorg skal sikre, at såfremt der kommer midler fra finansloven til bedre sektorovergange og disse kan prioriteres lokalt, skal midlerne anvendes til ansættelse af 2 specialsygeplejersker i hvert af de 7 lokalområder. Såfremt der ikke kommer midler i finansloven, skal Sundhed og Omsorg se på muligheden for at finansiere indsatsen inden for en ramme på 7 mio. kr. årligt fra eventuelle mindrerudgifter på aktivitetsbestemt medfinansiering.	MSO
10.	Sociale Forhold og Beskæftigelse skal i samarbejde med Borgmesterens Afdeling holde fokus på initiativer, der kan aflaste presset på psykiatriområdet med udgangspunkt i erfaringerne fra Psykiatriens Hus og afrapportere til byrådet vedrørende mulige tilgange.	MSB + BA
11.	Sociale Forhold og beskæftigelse skal i samarbejde med Borgmesterens Afdeling følge udviklingen i antallet af offentligt forsørgede i Aarhus Kommune måned for måned og forelægge den for forligspartierne, der er klar til løbende at tilpasse indsatsen og tage nye initiativer, så det sikres, at målsætningen opnås.	MSB + BA
12.	Sociale Forhold og Beskæftigelse skal sikre, at implementeringen af de lovgivningsmæssige ændringer vedr. beskæftigelsesindsatsen i den politiske aftale om erhvervs- og iværksætterinitiativer skal ske under fuld hensyntagen til de overordnede beskæftigelsespolitiske målsætninger.	MSB
13.	Sociale Forhold og Beskæftigelse skal sikre, at mødestedet til socialt udsatte med psykisk sårbarhed og PTSD-ramte fremadrettet i højere grad skal have et arbejdsmarkedsrettet fokus.	MSB
14.	Borgmesterens Afdeling skal sammen med Teknik og Miljø vurdere mulighederne for at sikre den bedst mulige nettoindtægt for Aarhus Kommune på parkeringsområdet og fremlægge mulige håndtag hertil for byrådet. Forbedrede nettoindtægter skal tilføres vejvedligehold og råderummet til budgetlægningen for 2020-2023.	BA + MTM
15.	Teknik og Miljø skal i samarbejde med Borgmesterens Afdeling undersøge muligheden for at byudvikle og sælge arealerne ved Arkitektskolen (Nørreport) og Busgadehuset (Telefonsmøgen). Engangsindtægten fra dette salg skal bruges til at skabe balance i økonomien på vejområdet.	MTM + BA
16.	I takt med, at der findes yderligere gevinster ved indtægtoptimering på byggesagsområdet, udover det, der forudsættes tilført den sociale investeringsfond, er forligspartiernes indstillede på at drøfte et yderligere løft af byggesagsområdet.	BA + MTM
17.	Teknik og Miljø skal nedsætte en arbejdsgruppe, der kan undersøge mulighederne for at administrere skovområder syd for Aarhus som urørt skov forud for budgetlægningen for 2020.	MTM
18.	Målet om skovrejsning øges med 10 ha/årligt ved bl.a. at rejse yderligere skov på overskudsjord og ved at undersøge mulighederne for at finansiere yderligere skovrejsning ved crowdfunding.	MTM
19.	Teknik og Miljø og øvrige magistratsafdelinger skal arbejde videre med at skabe større biodiversitet i parker, anlæg, rabatter, i områder ved ældrecentre m.v.	MTM + øvrige
20.	Teknik og Miljø skal under inddragelse af andre relevante magistratsafdelinger gennemføre en analyse, der kan understøtte udvælgelsen af indsatser, der bedst muligt kan mindske brugen af plast.	MTM + øvrige
21.	Teknik og Miljø og Borgmesterens Afdeling skal sammen med repræsentanter fra magistratsafdelingerne nedsætte en arbejdsgruppe, der skal belyse de rammebetingelser, hvorunder Aarhus Kommune kan bidrage til at fremme solceller på kommunale ejendomme.	MTM + BA + øvrige
22.	Der skal igangsættes et arbejde med en visionsplan for Aarhusbugten, så denne bliver et større aktiv for Aarhus og de omkringliggende kommuner. Norddjurs, Syddjurs, Samsø og Odder kommuner inviteres med i arbejdet.	MTM + MKB + BA
23.	Teknik og Miljø skal inden udgangen af 2018 fremsende et konkret forslag til anvendelse af de resterende 50 mio. kr. på reserven til generel styrkelse af den kollektive trafik, som skal sikre tilfredsstillende løsninger for den kollektive trafik i hele Aarhus Kommune.	MTM

Nr.	Hensigtserklæring	Afdeling
24.	Borgmesterens Afdeling skal sikre, at der indgår en drøftelse af behovet for tilpasning af budgetmodeller i forbindelse med revisionen af den økonomiske politik, herunder eventuelle nye budgetmodeller (eksempelvis for Sport- og Fritidsområdet samt ældre borgere med handicap).	BA
25.	Borgmesterens Afdeling skal sikre, at byrådet i forbindelse med revisionen af den økonomiske politik drøfter et eventuelt behov for justeringer af niveauerne for afdelingernes muligheder for at overføre over- og underskud, opbygning af akkumuleret gæld og opsparing samt de årlige effektiviseringskrav.	BA
26.	Kultur og Borgerservice skal i samarbejde med Borgmesterens Afdeling fremlægge forslag til en investeringsmodel for gældsinddrivelse, der skal gælde fra 2020-2022 eller indtil SKAT's inddrivelsessystem er i drift, hvis dette er sket inden 2022.	MKB + BA
27.	Dækningsafgiften nedtrappes. Den forventede kompensation for skattesænkningen afsættes på en reserve til nybyggeri af skoler, og resten anvendes til sports- og fritidsfaciliteter.	BA
28.	Den forventede gevinst ved byrådets valg af selvbudgettering i 2019 afsættes på en reserve, som kan disponeres i budgettet for 2020, herunder til finansiering af aftalen om udsatte boligområder.	BA

Budgetoversigter

Resultatopgørelse

Resultatopgørelsen opsummerer alle udgifts- og indtægtsposter i kommunen og giver dermed det samlede overblik over kommunens økonomiske situation:

Mio. kr. / løbende priser	R2017	B2018	KB2018	B2019	BO2020	BO2021	BO2022
Skattefinansierede nettoudgifter							
Drift, ekskl. "hvile i sig selv" virksomheder (2019-priser)	19.195	19.590	18.981	19.888	19.990	20.049	20.250
Pris- og lønstigninger	-480	0	-197	0	560	1.077	1.621
Renter	10	-58	-31	-20	-24	-28	-34
Finansielle tilskud	178	289	569	220	167	126	137
Skattefinansierede udgifter i alt	18.903	19.820	19.321	20.087	20.693	21.224	21.975
Nettoindtægter:							
Tilskud og udligning	3.361	3.341	3.272	3.326	3.438	3.193	3.172
Skatter	15.874	16.538	16.538	17.201	17.677	18.572	19.004
Indtægter i alt	19.234	19.879	19.810	20.527	21.115	21.765	22.176
Resultat (overskud) vedr. de skattefinansierede driftsområder i alt*	332	59	489	440	422	541	201
Skattefinansierede nettoanlægsudgifter							
Anlæg, ekskl. takstfinansierede områder (2019-priser)	364	-113	1.921	-200	831	372	153
Pris- og lønstigninger	-14	2	-38	0	17	15	9
Skattefinansierede anlægsområder i alt	350	-110	1.883	-200	847	387	163
Resultat (overskud) vedr. de skattefinansierede områder i alt*	-18	169	-1.394	640	-425	154	38
Finansiering							
Ændringer i mellemværende med takstfinansierede områder (2019-priser)	-74	-24	774	183	63	-17	-67
Nettodriftsoverskud vedr. ældreboliger (2019-priser)	-17	-4	-4	-23	-28	-44	-40
Anlægsudg. til ældreboliger (90%) (2019-priser)**	86	243	260	273	151	73	0
Pris- og lønstigninger	-4	-6	-19	0	2	-2	-11
Finansforskydninger	-13	-303	428	-323	573	58	-17
Ændringer i den langfristede gæld	-389	-389	-229	-553	-539	-22	269
Ændringer i kassebeholdning	392	653	-2.604	1.083	-649	109	-95
Finansiell egenkapital***	-2.949	-2.779	-4.342	-3.703	-4.128	-3.974	-3.935

Minus angiver et underskud

** De resterende 10 % er en skattefinansieret anlægsudgift.

*** En negativ finansiell egenkapital angives med et minus. Den finansielle egenkapital består af kassebeholdningen plus langfristede tilgodehavender fratrukket den skattefinansierede lang- og kortfristede gæld.

For at gøre udviklingen i årene 2019-2022 så realistisk som muligt er den finansielle egenkapital i disse år opgjort på baggrund af det korrigerede budget for 2018 (KB2018). I KB 2018 er der medtaget de tillægsbevillinger, som er besluttet af byrådet til og med 8. juni 2018.

Sammendrag

Sammendraget indeholder nettoudgifter og indtægter. Sammendragets beløb vedrørende årene 2020-2022 har ingen bevillingsmæssig betydning, men tjener som et økonomisk vurderingsgrundlag for de planer og projekter, der ventes fremsendt til byrådet.

Sektor		R2017	B2018	B2019	BO2020	BO2021	BO2022
Netto 1.000 kr.							
A. DRIFTSVIRKSOMHED (INKL. REFUSION)							
SOCIALE FORHOLD OG BESKÆFTIGELSE							
1.00	Familieafdelingen	2.411.978	2.460.280	2.566.884	2.550.760	2.560.865	2.579.481
1.40	Beskæftigelsesafdelingen	5.183.018	5.473.600	5.513.006	5.589.420	5.696.026	5.781.352
1.70	Administration m.v.	106.161	109.530	106.515	106.312	106.105	105.974
	I ALT	7.701.156	8.043.409	8.186.405	8.246.491	8.362.996	8.466.806
TEKNIK OG MILJØ							
2.00	Administration	43.167	41.391	37.414	37.288	37.169	37.052
2.10	Arealudvikling	271.143	334.861	305.379	304.116	303.452	303.422
2.30	Trafik og Veje	231.438	250.092	249.792	250.183	249.970	246.254
2.40	Natur og Miljø	99.740	94.185	145.734	137.255	128.799	129.252
2.50	Ejendomsforvaltningen	-53.293	-39.587	-37.353	-35.874	-31.623	-35.280
2.60	Brandvæsen	71.472	71.504	67.709	67.709	67.709	67.709
2.70	Natur og Vej Service	3.097	-776	998	735	-1.683	-1.947
2.90	Affald og Varme	-301.302	-189.549	-160.455	-154.732	-167.913	-169.279
	I ALT	365.461	562.122	609.216	606.679	585.879	577.183
SUNDHED OG OMSORG							
3.30	Foranstaltninger for ældre og handicappede	3.487.738	3.678.716	3.767.022	3.809.685	3.789.313	3.865.018
	I ALT	3.487.738	3.678.716	3.767.022	3.809.685	3.789.313	3.865.018
KULTUR OG BORGERSERVICE							
4.70	Kultur og Borgerservice	3.487.738	3.678.716	3.767.022	3.809.685	3.789.313	3.865.018
	I ALT	3.487.738	3.678.716	3.767.022	3.809.685	3.789.313	3.865.018
BØRN OG UNGE							
5.50	Børn og Unge området	4.976.023	5.252.389	5.207.080	5.183.881	5.214.866	5.261.393
	I ALT	4.976.023	5.252.389	5.207.080	5.183.881	5.214.866	5.261.393
BORGMESTEENS AFDELING							
0.20	Budgetreserver	0	-58.256	-40.131	40.442	-42.343	-69.350
0.30	Administration m.v.	684.836	717.244	767.419	731.429	737.883	748.481
	I ALT	684.836	658.987	727.288	771.871	695.540	679.130
A. DRIFTSVIRKSOMHED I ALT		18.274.338	18.274.338	19.275.318	19.583.428	19.678.556	19.700.399

Sektor		R2017	B2018	KB2018	B2019	BO2020	BO2021
Netto 1.000 kr.							
B. ANLÆGSVIRKSOMHED							
SOCIALE FORHOLD OG BESKÆFTIGELSE							
1.00	Familieafdelingen	38.513	27.832	80.492	3.484	15.822	0
1.40	Beskæftigelsesafdelingen	0	0	0	0	0	0
1.70	Administration m.v.	0	0	0	0	0	0
	I alt	38.513	27.832	80.492	3.484	15.822	0
TEKNIK OG MILJØ							
2.00	Administration	0	0	0	0	0	0
2.10	Arealudvikling	-558.860	-331.289	-163.734	-91.895	-91.890	-103.550
2.30	Trafik og Veje	339.922	319.550	313.548	200.376	225.027	113.515
2.40	Natur og Miljø	21.413	17.151	17.987	19.231	10.406	2.609
2.50	Ejendomsforvaltningen	47.726	320.769	132.406	129.506	151.140	170.304
2.60	Brandvæsen	5.120	5.202	-153.483	0	0	0
2.70	Natur og Vej Service	0	0	0	0	0	0
2.90	Affald og Varme	225.468	165.423	343.757	218.569	151.307	102.716
	I alt	80.789	496.806	490.481	475.787	445.990	285.594
SUNDHED OG OMSORG							
3.30	Foranstaltninger for ældre og handicappede	147.812	424.669	306.012	257.036	119.912	16.487
	I alt	147.812	424.669	306.012	257.036	119.912	16.487
KULTUR OG BORGERSERVICE							
4.70	Kultur og Borgerservice	85.836	87.284	77.279	42.444	51.055	33.715
	I alt	85.836	87.284	77.279	42.444	51.055	33.715
BØRN OG UNGE							
5.50	Børn og Unge området	279.653	399.828	281.616	265.141	67.951	18.091
	I alt	279.653	399.828	281.616	265.141	67.951	18.091
BORGMESTEENS AFDELING							
0.20	Budgetreserver	0	-1.156.186	-834.754	128.215	-124.283	-97.946
0.30	Administration m.v.	25.349	12.759	15.504	28.441	19.385	8.286
	I alt	25.349	-1.143.427	-819.250	156.656	-104.897	-89.660
A. ANLÆGSVIRKSOMHED i alt		657.953	657.953	292.992	416.631	1.200.550	595.833

Sektor	R2017	B2018	KB2018	B2019	BO2020	BO2021	
Netto 1.000 kr.							
PRIS- OG LØNSTIGNINGER VEDR. HOVEDKONTO 0-6 (BO-ÅRENE)	-495.455	-208.251	0	575.011	1.081.983	1.608.729	
C. RENTER							
7.22	Renter af likvide aktiver	-27.788	-48.700	-50.866	-52.137	-53.441	-54.777
7.28	Renter af kortfristede tilgodehavender i øvrigt	-5.690	-5.332	-5.332	-5.332	-5.332	-5.332
7.32	Renter af langfristede tilgodehavender	-5.223	-16.605	-6.638	-6.639	-6.639	-6.571
7.35	Renter af udlæg vedrørende forsyningsvirksomheder	-26.448	-33.070	-34.312	-36.762	-37.289	-36.670
7.50	Renter af kortfristet gæld til pengeinstitutter	0	0	0	0	0	0
7.52	Renter af kortfristet gæld i øvrigt	4.438	1.777	1.085	1.085	1.085	1.085
7.55	Renter af langfristet gæld	104.455	85.739	115.192	118.985	121.252	115.706
7.58	Kurstab og kursgevinster	-5.264	-12.969	-13.616	-13.007	-12.401	-11.782
C. RENTER i alt		38.480	-29.161	5.513	6.192	7.236	1.658
D. FINANSFORSKYDNINGER							
8.22	Forøgelse af likvide aktiver	392.089	652.566	1.083.064	0	108.667	0
8.25	Forskyd. i tilgodehavender hos staten	-21.007	0	0	0	0	0
8.28	Forskyd. i kortfristede tilgodehavender i øvrigt	-264.582	2.334	0	0	0	0
8.32	Forskyd. i langfristede tilgodehavender	178.373	288.659	219.924	167.016	125.761	137.462
8.35	Udlæg vedr. jordforsyning og forsyningsvirksomheder	0	0	0	0	0	0
8.38	Forskyd. i aktiver vedr. opkrævning for andre	-4	0	0	0	0	0
8.42	Forskyd. i aktiver fonds, legater m.v.	10.053	0	0	0	0	0
8.45	Forskyd. i passiver fonds, legater m.v.	1.654	0	-1.007	-13.150	-3.367	0
8.48	Forskyd. i passiver vedr. opkrævning for andre	2	0	0	0	0	0
8.50	Forskyd. i kortfristet gæld (Byggekredditter)	69.323	-308.952	-321.117	596.663	75.000	0
8.51	Forskyd. i kortfristet gæld til staten	-1.646	0	0	0	0	0
8.52	Forskyd. i kortfristet gæld i øvrigt	192.696	3.428	-447	-10.069	-13.610	-16.803
D. FINANSFORSKYDNINGER I alt		556.953	638.035	980.417	740.460	292.450	120.659
E. AFDRAG PÅ LÅN							
8.60	Afdrag på lån	314.762	347.464	375.424	392.565	392.724	405.344
E. AFDRAG PÅ LÅN I ALT		314.762	347.464	375.424	392.565	392.724	405.344
A + B + C + D + E		19.347.030	20.316.397	21.361.414	22.593.334	22.070.626	22.295.050
F. FINANSIERING							
8.05	Forbrug af likvide aktiver	0	0	0	-648.668	0	-94.966
8.60	Optagne lån	-608.004	-645.355	-834.201	-830.100	-305.939	-24.183
7.87	Tilskud og udligning	-3.366.072	-3.351.428	-3.336.359	-3.447.984	-3.202.889	-3.182.345
7.88	Udligning af købsmoms	5.126	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
7.90	Skatter	-15.873.536	-16.537.865	-17.200.854	-17.676.582	-18.571.798	-19.003.556
F. FINANSIERING i alt		-19.842.485	-20.524.647	-21.361.414	-22.593.334	-22.070.626	-22.295.050

Ressourcer i afdelingerne

Budgetterede personaletal i budget 2019

Antal gennemsnitlige heltidsstillinger	2019	2020	2021	2022
Sociale Forhold og Beskæftigelse	4.902	4.993	5.072	5.095
Teknik og Miljø	1.274	1.256	1.251	1.248
Sundhed og Omsorg	5.191	5.272	5.288	5.454
Kultur og Borgerservice	712	712	712	712
Børn og Unge	10.060	10.015	10.076	10.166
Borgmesterens Afdeling	336	333	330	330
Aarhus Kommune i alt	22.476	22.580	22.729	23.005

De nedenstående tabeller indeholder følgende noter:

1) Nettobudgettet er afgrænset til rammebelagte områder. I budget 2018 er der tale om ajourført budget.

2) Overskud/underskud = ramme - nettobudget (+: overskud; -: underskud).

3) Status ultimo korrigeres fra år til år med overskud/underskud og rentetilskrivning.

Sociale Forhold og Beskæftigelse

Sektor 1.01 og 1.02 Decentraliserede serviceudgifter

1.000 kr. i 2019-priser	B/R 2018* 2018-priser	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Forventet ramme ¹⁾	2.324.420	2.376.978	2.388.190	2.411.509	2.428.786
Nettobudget	2.364.461	2.417.242	2.401.510	2.414.001	2.424.357
Forventet overskud/underskud ²⁾	-40.042	-40.264	-13.320	-2.491	4.429
Saldokorrekationer	12.200	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	54.978	14.714	1.394	-1.097	3.332

Sektor 1.06 Decentraliserede overførsler

1.000 kr. i 2019-priser	B/R 2018* 2018-priser	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Forventet ramme ¹⁾	68.032	69.901	69.791	71.819	80.556
Nettobudget	68.031	69.904	69.794	71.822	80.559
Forventet overskud/underskud ²⁾	0	-3	-3	-3	-3
Saldokorrekationer	1.600	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	12.884	12.881	12.879	12.876	12.873

Sektor 1.41 Administration

1.000 kr. i 2019-priser	B/R 2018* 2018-priser	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Forventet ramme ¹⁾	507.203	518.329	547.357	571.583	571.211
Nettobudget	507.025	520.392	547.357	571.583	571.211
Forventet overskud/underskud ²⁾	178	-2.063	0	0	0
Saldokorrekationer	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	3.137	1.074	1.075	1.075	1.075

Sektor 1.43 Decentraliseret overførsel

1.000 kr. i 2019-priser	B/R 2018* 2018-priser	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Forventet ramme ¹⁾	200.570	203.636	213.512	213.734	213.117
Nettobudget	196.819	206.741	213.734	213.734	213.117
Forventet overskud/underskud ²⁾	3.751	-3.105	-222	0	0
Saldokorrekationer	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	3.751	646	424	424	424

Sektor 1.45 Sprogcenteret

1.000 kr. i 2019-priser	B/R 2018* 2018-priser	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Forventet ramme ¹⁾	58.534	40.859	38.683	38.683	38.683
Nettobudget	58.534	40.859	38.683	38.683	38.683
Forventet overskud/underskud ²⁾	0	0	0	0	0
Saldokorrekationer	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	0	0	0	0	0

Sektor 1.70 Administration - stabene

1.000 kr. i 2019-priser	B/R 2018* 2018-priser	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Forventet ramme ¹⁾	109.298	106.111	106.312	106.107	105.974
Nettobudget	117.153	106.515	106.312	106.105	105.974
Forventet overskud/underskud ²⁾	-7.854	-404	0	2	0
Saldokorrekationer	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	14.139	13.735	13.735	13.737	13.737

Teknik og Miljø

Sektor 2.01 Administration- Teknik og Miljø

1.000 kr. i 2019-priser	B/R 2018* 2018-priser	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Forventet ramme ¹⁾	38.231	37.414	37.288	37.169	37.052
Nettobudget	44.394	37.414	37.288	37.169	37.052
Forventet overskud/underskud ²⁾	-6.164	0	0	0	0
Saldokorrekationer	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	-714	-714	-714	-714	-714

Sektor 2.13 Kollektiv Trafik

1.000 kr. i 2019-priser	B/R 2018* 2018-priser	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Forventet ramme ¹⁾	253.297	255.490	255.438	255.438	255.438
Nettobudget	270.589	274.897	272.069	269.294	269.294
Forventet overskud/underskud ²⁾	-17.292	-19.407	-16.632	-13.856	-13.856
Saldokorrekationer	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	-589	-19.996	-36.628	-50.484	-64.340

Sektor 2.16 Bolig og Projektudvikling

1.000 kr. i 2019-priser	B/R 2018* 2018-priser	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Forventet ramme ¹⁾	7.372	7.628	6.948	6.915	6.886
Nettobudget	4.072	7.428	6.848	6.815	6.786
Forventet overskud/underskud ²⁾	3.300	200	100	100	100
Saldokorrekationer	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	-632	-432	-332	-232	-132

Sektor 2.31 Vejdrift

1.000 kr. i 2019-priser	B/R 2018* 2018-priser	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Forventet ramme ¹⁾	191.578	185.260	185.658	185.514	182.163
Nettobudget	195.376	184.370	184.768	184.624	180.972
Forventet overskud/underskud ²⁾	-3.797	890	890	890	1.191
Saldokorrekationer	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	-20.261	-19.371	-18.481	-17.591	-16.400

Sektor 2.33 P-kontrol

1.000 kr. i 2019-priser	B/R 2018* 2018-priser	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Forventet ramme ¹⁾	-4.260	1.306	1.289	1.271	1.254
Nettobudget	-4.292	1.306	1.289	1.271	1.254
Forventet overskud/underskud ²⁾	32	0	0	0	0
Saldokorrekationer	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	-2.236	-2.236	-2.236	-2.236	-2.236

Sektor 2.36 Grønne områder

1.000 kr. i 2019-priser	B/R 2018* 2018-priser	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Forventet ramme ¹⁾	66.840	64.118	64.126	64.075	64.028
Nettobudget	71.052	64.116	64.126	64.075	64.028
Forventet overskud/underskud ²⁾	-4.212	1	0	0	0
Saldokorrekationer	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	943	945	945	945	945

Sektor 2.41 Plan og Miljø

1.000 kr. i 2019-priser	B/R 2018* 2018-priser	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Forventet ramme ¹⁾	71.014	139.957	131.491	123.048	123.507
Nettobudget	77.066	146.457	137.978	129.522	129.976
Forventet overskud/underskud ²⁾	-6.052	-6.499	-6.487	-6.474	-6.469
Saldokorrekationer	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	670	-46.033	-52.520	-58.994	-65.464

Sektor 2.51 Ejendomme

1.000 kr. i 2019-priser	B/R 2018* 2018-priser	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Forventet ramme ¹⁾	-32.428	-37.353	-35.874	-31.623	-35.228
Nettobudget	-29.669	-37.353	-35.874	-31.623	-35.280
Forventet overskud/underskud ²⁾	-2.760	0	0	0	52
Saldokorrekktioner	-13.100	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	978	978	978	978	1.030

Sektor 2.61 Aarhus Brandvæsen

1.000 kr. i 2019-priser	B/R 2018* 2018-priser	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Forventet ramme ¹⁾	67.877	63.809	63.809	63.809	63.809
Nettobudget	79.504	67.709	67.709	67.709	67.709
Forventet overskud/underskud ²⁾	-11.627	-3.900	-3.900	-3.900	-3.900
Saldokorrekktioner	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	-5.698	-9.598	-13.498	-17.398	-21.298

Sektor 2.71 Natur og vej service

1.000 kr. i 2019-priser	B/R 2018* 2018-priser	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Forventet ramme ¹⁾	2.342	1.998	1.735	-683	-947
Nettobudget	1.342	998	735	-1.683	-1.947
Forventet overskud/underskud ²⁾	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Saldokorrekktioner	0	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	-11.231	-10.231	-9.231	-8.231	-7.231

Sundhed og Omsorg

Sektor 3.31 Foranstaltning for ældre og handicappede

1.000 kr. i 2019-priser	B/R 2018* 2018-priser	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Forventet ramme ¹⁾	2.753.100	2.815.268	2.878.976	2.883.357	2.958.252
Nettobudget	2.753.449	2.832.636	2.887.846	2.883.357	2.958.252
Forventet overskud/underskud ²⁾	-350	-17.369	-8.870	0	0
Saldokorrekktioner	3.373	-667	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	120.974	102.939	94.069	94.069	94.069

Kultur og Borgerservice

Sektor 4.71 Kultur og Borgerservice - decentral

1.000 kr. i 2019-priser	B/R 2018* 2018-priser	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Forventet ramme ¹⁾	638.035	619.972	617.736	615.247	617.266
Nettobudget	653.063	637.395	617.736	615.247	617.266
Forventet overskud/underskud ²⁾	-15.027	-17.423	0	0	0
Saldokorrekktioner	-11.900	5.900	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	37.632	26.109	26.109	26.109	26.109

Børn og Unge

Sektor 5.51 Børn og Unge - decentraliseret

1.000 kr. i 2019-priser	B/R 2018* 2018-priser	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Forventet ramme ¹⁾	4.443.134	4.464.177	4.526.164	4.568.353	4.619.129
Nettobudget	4.595.953	4.606.854	4.578.042	4.601.332	4.639.022
Forventet overskud/underskud ²⁾	-152.819	-142.677	-51.878	-32.979	-19.893
Saldokorrekktioner	21.400	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	247.428	104.750	52.872	19.893	0

Borgmesterens Afdeling

Sektor 0.31 BA - Administration

1.000 kr. i 2019-priser	B/R 2018* 2018-priser	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Forventet ramme ¹⁾	294.817	306.576	271.900	268.274	267.113
Nettobudget	304.540	316.576	271.900	268.274	267.113
Forventet overskud/underskud ²⁾	-9.723	-10.000	0	0	0
Saldokorrekktioner	-5.758	0	0	0	0
Status, ultimo ³⁾	13.761	3.761	3.761	3.761	3.761

Finansieringstabel

1.000 kr. løbende priser	B/R 2018	B 2019	BO 2020	BO 2021	BO 2022
Finansiering i alt	-19.944.878	-20.007.668	-21.472.231	-21.401.464	-21.796.912
Renter i alt	-58.266	-20.353	-24.094	-28.184	-33.951
- heraf renter på skattefinansierede område	-29.161	5.513	6.192	7.236	1.658
Renter af likvide aktiver	-48.700	-50.866	-52.137	-53.441	-54.777
Renter af udlæg til forsyningsvirksomheder	-33.070	-34.312	-36.762	-37.289	-36.670
Renter af langfristet gæld	85.739	115.192	118.985	121.252	115.706
Renter i øvrigt	-33.129	-24.501	-23.893	-23.287	-22.600
Skat i alt	-16.537.865	-17.200.854	-17.676.582	-18.571.798	-19.003.556
Indkomstskat	-14.157.801	-14.607.568	-15.088.151	-15.718.141	-16.350.308
Efterregulering af indkomstskat	0	0	30.474	-153.265	128.814
Selskabsskat	-493.691	-641.685	-585.618	-557.061	-533.292
Forskerskat	-26.523	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Dødsboskat	-13.170	-8.370	-7.000	-8.000	-8.000
Grundskyld	-1.523.939	-1.609.453	-1.692.509	-1.793.670	-1.899.108
Dækningsafgift af offentlige grundværdier	-39.637	-39.134	-39.134	-39.134	-39.134
Dækningsafgift af offentlige forskelsværdier	-96.462	-102.346	-102.346	-102.346	-102.346
Dækningsafgift af erhvervsejendomme	-186.642	-162.298	-162.298	-170.181	-170.181
Generelle tilskud i alt	-3.341.428	-3.308.101	-3.425.812	-3.180.717	-3.166.259
Landsudligning	-2.205.341	-2.267.007	-2.231.737	-2.144.401	-2.077.524
Korrektion for overudligning	-1.398	-1.089	-946	-963	-1.002
Statstilskud	-207.352	-341.136	-332.459	-336.324	-361.968
- heraf betinget vedr. service	-176.566	-178.440	-180.101	-181.788	-183.462
- heraf betinget vedr. anlæg	-58.852	-59.480	-60.034	-60.596	-61.154
Efterregulering af tidligere år	0	0	-126.702	38.655	40.033
Udligning af selskabsskat	28.194	50.032	-13.289	-15.261	-17.094
Udligning vedr. udlændinge (netto)	-113.318	-110.894	-110.821	-110.412	-109.950
Beskæftigelsestilskud	-508.277	-470.364	-520.914	-545.048	-570.448
Tilskud til bedre kvalitet i dagtilbud	-34.952	-35.700	-36.593	-37.434	-38.295
Tilskud til et generelt løft af ældreplejen	-32.068	-32.595	-33.410	-34.178	-34.964
Tilskud til styrket kvalitet i ældreplejen	-42.978	-43.681	-44.773	-45.803	-46.857
Tilskud til styrkelse af kommunal likviditet	-88.224	-88.884	0	0	0
Tilskud til styrkelse af akutfunktioner i hjemmesygeplejen	-5.903	0	0	0	0
Tilskud vedr. skatnedsættelse	0	-18.258	-12.172	-12.172	-6.086
Overgangsordning vedr. refusionsomlægning	-8.496	0	0	0	0
Kompensationsordning vedr. uddannelsesstatistik	0	-23.292	-23.292	0	0
Udviklingsbidrag til Region Midtjylland	45.251	46.509	39.124	40.452	41.810
Refusion af købsmoms	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Balanceforskydninger i alt	340.144	521.640	-345.743	379.235	406.854
Forskydning i likvide aktiver	652.566	1.083.064	-648.668	108.667	-94.966
Forskydning i langfristede tilgodehavender	288.659	219.924	167.016	125.761	137.462
Øvrige balanceforskydninger	-303.190	-322.571	573.444	58.023	-16.803
Nettolåntagning	-297.891	-458.777	-437.535	86.785	381.161

Aarhus Kommune
Rådhuset
Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C
www.aarhus.dk